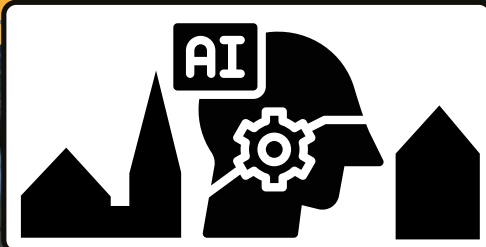

AI i kommunerne

/ side 20-33

"Rigtigt at kommunerne kommer med i NIS2"

/ side 6

TDC NET investerer halvdelen af deres omsætning i digital infrastruktur

/ side 16

Nu er DIGIT version 2.0 i luften med ni kommuner om bord

/ side 34

Til danske kommuner

Fremtidens IT-system

Sagshåndtering og procesautomatisering
i Microsoft 365.

WorkPoint ESDH er fremtidens sagsstyring, som er udviklet i kommunalt samarbejde og med unik indsigt i danske kommuners arbejdsgange, skabt til at effektivisere og præcisere sags- og dokumenthåndtering igennem:

- **Automatisering**
Automatisering af repetitive opgaver, såsom KLE-opmærkning.
- **Dataejerskab og -sikkerhed**
Den cloudbaserede løsning sikrer komplet dataejerskab og -sikkerhed.
- **Brugervenlighed**
Opbygget omkring det velkendte Microsoft 365-miljø for nem brugeradoption.
- **Skalerbarhed**
WorkPoint ESDH vokser med jeres behov og er tilgængelig på tværs af alle enheder.
- **Dybe integrationer**
Sømløs integration med eksisterende IT-systemer for optimering af samarbejde og vidensdeling på tværs af organisationen.

”WorkPoint kan jo det her med at få sags- og dokumenthåndtering til at være inde i kontorpakken. (...) det kunne noget af dét, som vi gerne ville arbejde med og understøtte forretningsprocesserne med i forhold til sags- og dokumenthåndtering.”

Niels Pedersen, Digitaliserings- og IT-chef ved Esbjerg Kommune

---

Opdag, hvordan WorkPoint ESDH kan optimere kommunale arbejdsgange – og få indblik i Esbjerg Kommunes rejse mod en mere sikker, sammenhængende og innovativ måde at tænke kommunal sagsbehandling.

Kontakt

Mikael Rønfeldt
Director, Offentlige kunder
mikael.ronfeldt@fellowmind.dk
+45 4172 3242

Kommunerne med i NIS2: – Det er en rigtig god nyhed

Det var noget af en nyhed, der tikkede ind i indbakken, da KL kunne fortælle, at landets kommuner bliver omfattet af NIS2 implementeringen. I stedet for at være udenfor er vi nu indenfor. Det er en rigtig god nyhed. Kommunerne er nu en del af det nationale cyberforsvar. Det har vi i kommunerne hele tiden slået på tromme for, at vi skulle være. Men nogle gange oplevede vi, at vi stod ret alene med dette synspunkt. Dog må vi også indrømme, at den senere tid har opbakningen til kommunerne vokset støt og roligt – og fra nær og fjern. Det nye er, at der er skabt en fælles forståelse for, at kommunerne skal være en del af det samlede danske cyberforsvar. Det kan vi godt glæde os over.

Det andet, som Minister for samfundssikkerhed og beredskab, Torsten Schack Petersen (V), fortalte, var, at kommunerne er "fuldt omfattet" af NIS2. Tidligere talte regeringen om en minimumsimplementering i kommunerne. At vi nu er fuldt omfattet, kan også få konsekvenser for medfinansieringen fra statens side. Lige nu ved vi ikke ret meget om finansieringen af kommunernes omkostninger til implementering af NIS2. Der blev sagt af ministeren, at spørgsmålet om finansiering af NIS2-udgifterne i landets kommuner, kommer op til drøftelse på dette års Økonomiaftale mellem Finansministeriet og KL om budgettet i 2026. Økonomiforhandlingerne starter snart så småt op og kulminerer i en økonomiaftale i starten af juni.

Hvis der kommer en delvis kompensation for de udgifter, kommunerne får til implementering af NIS2, vil kommunerne skulle finde penge i egne budgetter til beskyttelse af kritisk infrastruktur. Det er penge man tager fra en anden del i kommunens budget for at ruste på cybersikkerhed. Det er det dilemma kommunerne befinder sig i. For at beskytte data, for at frigive ressourcer til flere varme hænder, er vi nødt til at digitalisere vores services. Jo mere vi digitaliserer, desto mere skal beskyttes.

Det cybersikkerhedsarbejde, som vokser i og med vi digitaliserer, kan vi ikke gøre hver for sig. Vi er nu – i et eller andet omfang – med i det danske nationale cyberforsvar og skal leve op til beskyttelse af den kritiske infrastruktur på lige fod med andre sektorer, tele, bank, energi, sundhed mv. Men vi er også nødt til som kommuner – at tænke på os selv som en sektor. Derfor er KOMBITs opbygning af en fælleskommunal cyberenhed – KommuneCERT – et initiativ KITA bakker op om. Det skal naturligvis afklares hvad CERT'en skal indeholde og hvordan det skal tilvejebringes. Jeg er overbevist om, at vi i løbet af 2025 finder en god model, som vi i kommunerne kan se fornuften i. Kampen mod hackerne og stater som ikke vil os det godt, kommer vi både til at bekæmpe som nation og som kommunesektor. Så selv om der er glæde over, at kommunerne er med i NIS2 – er vi også nødt til at erkende, at det er med baggrund i en grum virkelighed, at vi skal beskytte os.

Magasinet KITA

Udgiver: KITA - Foreningen af Kommunale IT- og digitaliseringsansvarlige
Formand: Henrik Brix, Favrskov Kommune

For information om foreningen, medlemskab samt abonnement se www.itchefer.dk

Redaktion: Flemming Kjærdsdam, telefon 4026 3615, flemming@kjaersdam.dk

Redaktionsudvalg:
Henrik Brix, Favrskov Kommune
Henning Strækjær, Guldborgsund Kommune
Thomas Hyltdgaard, Lemvig Kommune
Kim Sørensen, Hjørring Kommune
Flemming Kjærdsdam
Louise Andersen

Annoncer: Louise Andersen, Konzept, telefon 3190 1155 la@koncept-net.dk

Layout: www.hillerup-design.com

Tryk: BrochureDesign

DIN PoC STARTER HER:

Få 3 måneders gratis adgang til OS2mo

Vi tilbyder i øjeblikket en Proof of Concept (PoC), hvor I kan teste OS2mo gratis i 3 måneder - helt uden binding. Introduktion af en ny it-løsning er en stor beslutning, der kræver et oplyst grundlag at træffe valget ud fra. Det vil vi gerne imødekomme.

PoCen indeholder ikke den fulde OS2mo-pakke, men vil bestå af indlæsning af data i MO fra lønsystemet (OPUS eller SD-Løn).

OS2mo – din vej til effektiv organisationsstyring

OS2mo er et effektivt open source organisationsværktøj, der holder styr på afdelinger og ansatte i din organisation og udstiller dem i KOMBITs støttesystemer og i jeres systemlandskab (fx fjernstyring af Active Directory). OS2mo har fire overordnede nøglefunktioner:

1 Identitets- og adgangsstyring

2 Decentralt vedligehold

3 Organisationsforandringer

4 Støtte til HR-arbejde

Interesseret i en gratis PoC?

Kontakt vores produktejer Alex Thirifays:

Mail: alex@magenta.dk

Telefon: +45 81 77 27 80

Indhold

MAGASINET KITA | Februar 2025

LÆS
OM

NIS2/CYBERSIKKERHED <<<

- Formand Henning Mortensen,
Rådet for Informationssikkerhed:
"Rigtigt at kommunerne kommer med i NIS2" **6**
- Formand Henrik Brix, KITA:
"Over halvdelen af landets kommuner har ikke
prioriteret midler til stærkere cyberforsvar" **8**
- KOMBIT bygger fælleskommunal
enhed for cyberforsvar **10**
- Køge Kommune investerer
26 mio. kr. i cyberområdet **12**
- Lemvig Kommune lægger plan
for cybersikkerheden i første kvartal **14**
- TDC NET investerer halvdelen af deres
omsætning i digital infrastruktur **16**

TEMA / AI i KOMMUNERNE **20-33**

- Kommunerne griber ud efter AI **20**
- I Faxe Kommune holder AI øje med vejene **22**
- AI-løsning skriver referater
af ledige borgeres samtaler i Roskilde **24**
- Professor Stephen Alstrup:
"Brug mere AI og gør det simpelt" **26**
- Kommunale ledere skal gribe AI-tøjlerne og
styre igennem problemerne **30**
- Sådan vil AI-agenter ændre det offentlige i 2025 **32**

- Digitalt Innovationsforum speeder op for
digitaliseringen i Sønderborg Kommune **36**
- Nu er DIGIT version 2.0 i luften med ni
kommuner om bord **38**

notITser

- Kommunernes Digitaliseringstræf 2025 **35**
- SKI sender Microsoft aftale i udbud **39**
- SBSYS giver Netcompany og Dafolo fire år mere **39**

Formand Henning Mortensen, Rådet for Informationssikkerhed:

”Rigtigt at kommunerne kommer med i NIS2”

”Det er en rigtig god nyhed, at landets kommuner bliver omfattet af NIS2,” siger formand for Rådet for Informationssikkerhed, Henning Mortensen.

”Kommunerne hører hjemme i NIS2, fordi det kan bruges som løftestang til at få iværksat de initiativer, som alle de andre inden for kritisk infrastruktur er omfattet af,” siger Henning Mortensen. Om aftenen den 5. februar kom lovforslaget, hvor det fremgik at ministeren for Samfundssikkerhed og beredskab, Torsten Schack Pedersen (V), siger, at kommunerne er med i NIS2-lovforslaget.

Kommunerne har de seneste to år arbejdet hårdt på at komme med i EU-kommissionens NIS2 direktiv, som handler om at beskytte 13 samfundskritiske sektorer, der vil kunne lamme samfundet, hvis de bliver udsat for hackerangreb eller andre typer angreb. Det er varme, vand og el, sygehuse, skrald – alt det, der betegnes som kritisk infrastruktur. Indtil videre er landets 98 kommuner ikke været omfattet af NIS2-implemteringen i Danmark.

”Kommunerne ligger inde med store mængder data, heraf mange personfølsomme informationer. Og de passer unge og ældre, og det bør opfattes som kritisk infrastruktur, og derfor synes jeg det er helt rigtigt, at kommunerne er med i regeringens lovforslag,” siger Henning Mortensen.

Når kommunerne længe har haft et ønske om at komme med i regeringens NIS2-implemtering, handler det også om den ret omfattende finansiering på omkring 1 mia. kr., som det

forventes at koste at få gennemført beskyttelsen af kritisk infrastruktur i kommunerne. Spørgsmålet om medfinansiering fra statens side er fortsat uafklaret, men nu bliver det oplyst, at implementeringen af NIS2 vil blive taget op på Økonomiforhandlingerne mellem KL og Finansministeriet om budget 2026.

”Når jeg mener, at kommunerne hører hjemme i NIS2, slår jeg også til lyd for, at kommunerne får nogle penge til deres initiativer. Det er staten, der pålægger kommunerne mange af de digitale opgaver, de løser for borgerne. Og det har fået kommunerne til at fremme den digitale udvikling, så der er flere varme hænder i kommunerne. Det er vigtigt for samfundet, at kommunerne kan beskytte borgernes data og kritiske serviceområder,” siger Henning Mortensen.

”Kommunerne hører hjemme i NIS2, da mange af opgaverne som kommunerne løser, bør opfattes som kritisk infrastruktur.

Henning Mortensen, formand for Rådet for Informationssikkerhed.

Conscia Sikkerhedsfestival 2025

Den Originale Sikkerhedsfestival

D. 12. juni 2025 i Roskilde Kongrescenter

Keynote

Cricket Liu

Chief evangelist,
senior fellow, Infoblox

Keynote

Lars Findsen

Spionchef, forfatter,
forhenværende chef for PET og
Forsvarets Efterretningstjeneste

Kundehistorie

Morten Pors Simonsen

CISO, Danfoss
& Årets CISO 2024

Skal du med?

Kom til et brag af en konference, når vi samler landets klogeste hoveder inden for IT-sikkerhed til en dag fyldt med indlæg, netværk, cases, debatter og dialog.

Kundehistorier | Service, kommunikation og compliance | Teknologi

På konferencen kører tre parallelle spor, så deltagerne selv kan sammensætte deres agenda for dagen. **Sporene dækker både strategi og praksis** og spænder bredt indenfor IT-sikkerhedsfeltet. På sporet "Kundehistorier" kan du blandt andre høre hvordan **Banedanmark**, som kritisk infrastrukturejere, griber Cyber Incident Respons an.

Læs hele programmet og tilmeld dig på [Sikkerhedsfestival.dk](https://sikkerhedsfestival.dk)

Formand Henrik Brix, KITA:

”Over halvdelen af landets kommuner har ikke prioriteret midler til stærkere cyberforsvar”

Cyberforsvar i danske kommuner er en voksende prioritet i takt med, at truslerne fra hacker angreb stiger. Men på trods af det ”har over halvdelen af landets kommuner endnu ikke prioriteret midler til et stærkere cyberforsvar,” siger formand for KITA Henrik Brix.

Kommunerne håndterer dagligt store mængder personfølsomme oplysninger og kritiske tjenester såsom sundhedspleje, borgerservice, forsyningsvirksomhed og skoler, hvilket gør dem til attraktive mål for hackere. ”Det er forståeligt nok, hvis pengene skal flyttes fra velfærdsområderne til at opbygge et stærkere cyberforsvar. Det er en vanskelig prioritering i de kommunale budgetter – for det ene går ud over det andet,” siger Henrik Brix.

Henrik Brix glæder sig over, at staten har meldt ud, at kommunerne bliver fuldt omfattet af NIS2. Drøftelser om medfinansiering af de kommunale initiativer på cyberområdet, kommer op til årets økonomiforhandlinger mellem Finansministeriet og KL.

”Kommunerne oplever stadig flere cyberangreb, og vi har opbygget et ”gab” mellem det stigende trusselsniveau vi oplever og den kapacitet vi har til at håndtere det. Et gab der er vokset over tid og bliver større og større.” siger Henrik Brix.

”Derfor ser jeg frem til årets økonomiforhandlinger mellem Finansministeriet og KL, da det åbner mulighed for medfinansiering, da beredskabsministeren erklærer kommunerne ”fuldt omfattet” af NIS2 på lige fod med andre sektorer,” siger Henrik Brix.

Fællesskab

Kommunerne er nu med i NIS2. Der udestår stadig forhandlinger om finansieringen af EU-direktivet NIS2, som omhandler beskyttelse af kommunernes service inden for kritisk infrastruktur – vand, varme, el og sundhedsservices.

Henrik Brix mener, at KOMBITs opbygning af en KommuneCERT, som er en fælleskommunal enhed inden for et cyberforsvar, er relevant for landets kommuner.

”Jeg bakker helt op om KOMBITs enhed for cyberforsvar. Men den kommer kommunerne selv til at betale for. Vi mangler fortsat en afklaring af, hvor stor en andel af kommunernes omkostninger, som staten vil medfinansiere. Det er vigtigt, at kommunerne ikke bliver for forskellige i deres muligheder for at håndtere cyberangreb. De kommuner, der ikke investerer i stærkere cyberforsvar vil være dårligere stillet, end de der investerer,” siger Henrik Brix.

”Kommunerne oplever stadig flere cyberangreb, og vi har opbygget et ”gab” mellem det vi kan håndtere og de midler vi skal bruge til at forsvare os med. Det er et ”gab”, der er vokset over tid.

Henrik Brix.

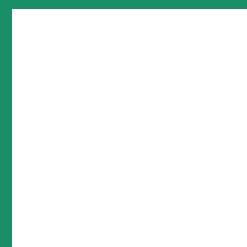
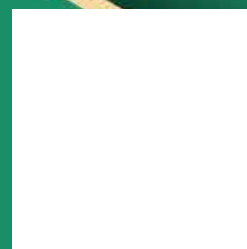
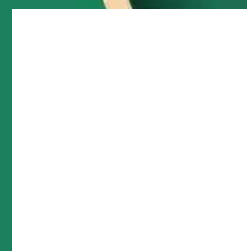
KOMBIT bakker kommunerne op i den grønne omstilling

Bliv klogere på hvordan digitalisering og grøn omstilling kan forenes i det Europa-Kommissionen omtaler som "the twin transition".

Hør eksperter og virksomheder udtale sig om "tvillingerne" i podcasten, Den grønne kode.

Og bliv klogere på hvordan dine indkøb kan skubbe digitaliseringen i en grønnere retning i Quick-guide til grønne IT-indkøb.

Du finder det hele lige her:
dok.kombit.dk/groen-omstilling

KOMBIT bygger fælleskommunal enhed for cyberforsvar

I december 2024 blev 16 danske kommuner ramt af DDoS-angreb, der midlertidigt lagde deres hjemmesider ned. Blandt de hakede kommuner var Aarhus, Esbjerg, Frederiksberg og Næstved. Angrebet blev første gang, at KommuneCERT spillede en aktiv rolle som kommunerne fælles cyberenhed under et cyberangreb.

KommuneCERT var kun gået i luften måneden før, i november, men CERT'en var klar til at agere kontaktpunkt for kommunerne, så den kunne gøre kommunerne opmærksomme på, at de var under angreb og dele viden. Det er KOMBIT, som står bag KommuneCERT, og som har finansieret den for at sikre Danmarks kommuner en operationel cyberenhed på den kommunale sektor, ligesom man kender fra andre sektorer. Lige nu har CERT'en tre ansatte og har Mille Østerlund i spidsen, som har en fortid i Center for Cybersikkerhed som chef for civil rådgivning. KommuneCERT er etableret på baggrund af bestyrelsesbeslutninger i KL og KOMBIT, efter at kommunerne i lang tid har efterspurgt mere samarbejde omkring cyberforsvar. Der er i dag ikke krav til, hvordan kommunerne skal arbejde med cybersikkerhed, men KOMBIT så et kæmpe behov for at sikre cybersikkerheden for kommunerne. I KOMBITs optik er det nemlig tilliden til det offentlige, der er på spil, hvis de kommunale it-løsninger bliver lagt ned af cyberangreb. To måneder inden angrebet på de 16 kommuner blev Lyngby og Gentofte ramt af en phishing mail, som førte til, at der blev sendt mere end 2200 mails rundt i egne og andres

organisationer, heriblandt andre kommuner, ministerier og KL.

Det var før, KommuneCERT var i luften, og da Center for Cybersikkerhed opdagede angrebet, endte de med at række ud til KL, som skrev mails ud til kommunerne. Det var dog en meget ad hoc løsning, da KL ikke har kapacitet eller set-up til at håndtere opgaven.

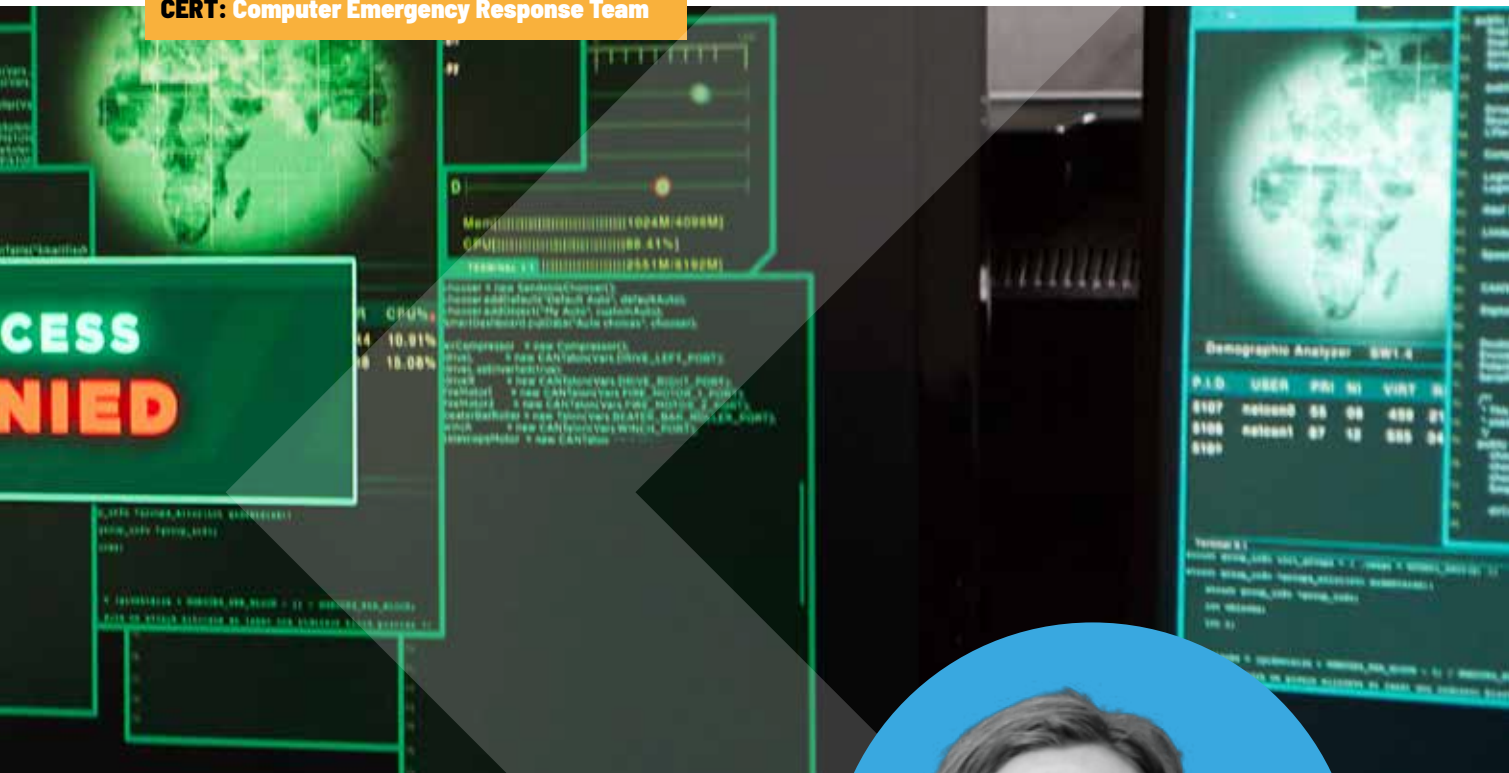
Chef for KommuneCERT, Mille Østerlund, ser sagen som et godt eksempel på, hvad CERT'en skal håndtere: "I sådanne situationer skal det være klart, hvem der står for at informere alle de relevante parter, fordi hvis vi deler viden rettidigt, så kan vi undgå de store ulykker. Det er det KommuneCERT er sat i verden for"

Hun fortsætter: "Vi er også i gang med at opbygge et samarbejde med de andre CERT'er i Danmark for at kunne dele viden også på tværs af sektorer. Det stiller nemlig kommunerne stærkere, at de kan få indsigt i viden fra andre dele af Danmark end den kommunale, for hackerne skelner nemlig ikke mellem de forskellige sektorer, de angriber, hvor de kan".

KommuneCERT er kommunernes fælles enhed for cybersikkerhed og er konsolideret som ét samlet kontaktpunkt for alle danske kommuner til viden om cybertrusler og sårbarheder i den kommunale it-portefølje, der er relevant for kommunerne.

"Når vi opdager eller bliver gjort opmærksomme på nye sårbarheder, så krydser vi dem med OS2-KITOS (Kommunernes IT-Overblik System), så vi kan gøre kommunerne opmærksomme på de sårbarheder, der er relevante for dem", siger Mille Østerlund.

Som, det er lige nu, er KommuneCERT i sin helt spæde start. I løbet af 2025 forventer Mille Østerlund, at forretningsmodellen er fuldt afklaret.

“KOMBIT har investeret i en cyberenhed, så vi kan tage påtage os rollen, som kommunernes fælles cyberenhed. Derudover skal vi sammen med kommunerne finde ud af, hvordan KommuneCERT skal operere, og hvilke opgaver vi skal løse. 2025 er året, hvor vi drøfter forskellige modeller og tester modeller og ydelser af, så vi har et grundlag for at beslutte en fuld forretningsmodel, der giver værdi for kommunerne”, siger Mille Østerlund og tilføjer:

“Og som med alle andre af KOMBITs løsninger, skal KommuneCERT også finansieres. Vi skal bruge 2025 til at være rigtig grundige med at finde, hvordan vi får skabt mest cybersikkerhed for færrest penge. Så kommunerne har råd til at være med til at betale for det”

Tre ydelser

KOMBIT har fra en start tre ydelser, som kommunerne kan prøve af i 2025:

1. KommuneCERT overvåger dagligt trusselsinformationer fra relevante kilder som Center for Cybersikkerhed, MISP'en fra cyberenheden DCIS-Sund, CVE – sårbarheder. KommuneCERT informerer kommunerne, når der er trusler, der bør reageres på. Varsler og videndeling vil, hvor det er muligt og relevant, blive formuleret operationelt, så viden kan tages direkte med “i maskinrummet”.
2. KommuneCERT tilbyder at afdække, hvilke sikkerhedsfeatures, der er slået til, og hvilke der med fordel kan aktiveres i kommunernes Office-pakke fra Microsoft. Nogle kommuner får ikke udnyttet alle de sikkerhedsfunktioner, der er med i pakkerne og har muligvis tilkøbt løsninger fra tredjepart, der allerede er dækket af aftalen med Microsoft. Det kan KommuneCERT så tage en dialog med den enkelte kommune om.
3. KommuneCERT tilbyder at lave en ekstern – ikke invasiv - sårbarheds-scanning af kommunen. Ved hjælp af diverse værktøjer laves en oversigt over hvilke porte og services, der udstilles eksternt, en oversigt over forældet serversoftware samt en række almindelige misconfigurationer af disse samt en oversigt over manglende skift af default password. Kommunen modtager efter scanningen en rapport med anbefalede handlinger.

Chef for KommuneCERT, Mille Østerlund, KOMBIT ser hackerangrebet i december som et godt eksempel på, hvad KommuneCERT skal håndtere:

I sådanne situationer skal det være klart, hvem der står for informere alle de relevante parter, fordi hvis vi deler viden rettidigt, så kan vi undgå de store ulykker. Det er det KommuneCERT er sat i verden for.

“Vi har disse tre ydelser på paletten. En CERT laver mange forskellige ting, men vi skal spore os ind på, hvad der skaber størst værdi på tværs af kommunerne, fordi der er jo stor forskel på kommuner. Det, der giver værdi i Aalborg, er måske ikke det samme som giver værdi på Samsø. Det glæder mig, at alle kommuner bakker op om, at vi skal arbejde i fællesskab på cyberområdet – også de største,” siger Mille Østerlund og tilføjer: “Det handler om at sikre alle borgere uanset, om de bor i Thy eller Taastrup. Det er deres data, der skal beskyttes, det er deres ydelser, som ikke skal kompromitteres, det er deres tillid til det offentlige, som vi skal sikre,” siger Mille Østerlund.

Køge Kommune investerer 26 mio. kr. i cyberområdet

Køge Kommune investerer massivt i cybersikkerhed via IT-afdelingen. For et par år siden hyrede IT- og digitaliseringschef Ivan Harreskov, Køge Kommune, en venligtsindet hacker til at teste sikkerheden i kommunens netværk. "Vi ville prøve, om hackeren kunne finde hullerne i osten fra en PC, der var koblet op til vores netværk. Vi var mindst talt chokerede over, hvor meget skade han ville kunne have gjort og hvordan han gjorde det – i løbet af få minutter," siger Ivan Harreskov.

Det var en medvirkende årsag til, at IT-afdelingen og direktionen, ledere og byrådspolitikere fik øjnene op for vigtigheden af at beskytte de mange data om borgerne i de kommunale IT-systemer, men også data, som medarbejderne i kommunen bruger til at levere services til borgerne med. Ivan Harreskov: "Vi beskrev resultaterne af den hackertest for vores direktion, og vi bad om nogle penge til cyberområdet. Det er ikke sjovt at bede om penge, da man godt ved, at der er rigtig mange, der står med en fremstrakt hånd, både på skole- og ældreområdet. De penge, vi beder om til cyber, bliver taget fra velfærd, så der er alle mulige ting, man er oppe imod".

Borgmester Marie Stærke (S) Køge Kommune siger til Danske Kommuners magasin, at Køge Kommune har afsat 26 millioner kroner til cyberområdet de kommende fire år for at sikre kommunens troværdighed overfor borgerne.

Ivan Harreskov: "Der er jo to elementer i det. Vi skal sikre borgernes data og at der ikke lækkes data om borgerne og at der ikke er uvedkommende, der får adgang til borgernes data. Det vil være et kæmpe tillidsbrud. Det andet element er, hvis hackere formår at lægge vores systemer ned, som vi har set andre steder. Det tager mange dage, måske en uge, før man er oppe at køre bare nogenlunde igen. Og så kan der gå en rum tid med at rydde op efter hacket, hvis der har været nogen inde og lave ballade i vores systemer. Så oveni kommer der et produktionstab for kommunen". "Når vi ved, hvor afhængige kommunale medarbejdere er af at kunne bruge digitale systemer i deres arbejde, så er nedetid alvorligt. Skolebørn, der ikke bliver undervist, de gamle på plejehjemmet, der ikke får deres mad, fordi kørelisterne til madudbringningen er nede, og man kan ikke få en byggetilladelse. Der er rigtig mange ting, der går i stå," siger Ivan Harreskov.

Kampagne for phishing

Af de investerede millioner i cybersikkerhed, gennemfører kommunen også en phishing kampagne. "Vi vil prøve at give noget vejledning om, hvordan medarbejdere kan identificere falske mails, der forsøger at stjæle oplysninger. Samtidig med det sender vi falske mails rundt til medarbejderne for at finde ud af, hvor gode de er blevet til at opdage de falske mails," siger Ivan Harreskov.

I oktober 2024 blev Lyngby Taarbæk og Gentofte kommuner ramt af phishing mails.

"Phishingmails ligner professionelle mails. Det er ret svært ikke at gå i fælden. Lad mig bare sige, at de falske mails som medarbejdere i Lyngby Taarbæk og Gentofte klikkede på, det kunne lige så godt være sket hos os. Man skal ikke tro, det ikke kan ske for en selv. Det kan det. Det er et våbenkapløb mellem kriminelle og folk, der passer deres arbejde," siger Ivan Harreskov.

Brugerne er det svageste led i kæden, og det er kommunens opgave at træne brugerne, så de bliver bedre til at gennemskue forsøg på svindel. Køge Kommune gennemfører også en sårbarhedsscanning for at afdække svagheder i IT-systemer og netværk.

NIS2

Når det kommer til NIS2 – beskyttelsen af den kritiske infrastruktur i kommunerne, glæder Ivan Harreskov sig over, at kommunerne i sidste øjeblik er kommet med i NIS2-lovforslaget og Økonomiforhandlingerne mellem KL og Finansministeriet, der formentlig starter i maj måned, vil afklare om der følger midler med fra staten til de initiativer, som kommunerne bliver pålagt at gennemføre.

"Det er en god nyhed, at kommunerne kommer med i NIS2 og at ministeren bruger formuleringen "fuldt omfattet". Vi har arbejdet sammen med KL i mere end to år og nu er det lykkedes. Økonomiforhandlingerne i indeværende år bliver interessante, fordi det vil afklare om der følger

Det er en god nyhed, at kommunerne kommer med i NIS2 og at ministeren bruger formuleringen "fuldt omfattet". Vi har arbejdet sammen med KL i mere end to år og nu er det lykkedes. Økonomiforhandlingerne i indeværende år bliver interessante, fordi det vil afklare om der følger penge med til kommunerne fra statens side.

IT- og digitaliseringschef Ivan Harreskov, Køge

penge med til kommunerne fra statens side. Vi har som kommuner nogle ekstra omkostninger for at beskytte vores data og vores IT-systemer," siger Ivan Harreskov.

Han understreger, at kommunerne står stærkere sammen, og derfor bakker han også op om KommuneCERT i Kombit, som er en fælleskommunal cyberenhed. Vi er som kommuner nødt til at gøre det i fællesskab, og jeg glæder mig over, at vi nu er en del af det nationale cyberberedskab og omfattet af NIS2," siger Ivan Harreskov.

Samarbejde

Samarbejde om cybersikkerhed bør være nationalt. Sektoropdelingen i Danmark gør det svært at finde nok eksperter, plus at det samme arbejde bliver gjort flere gange i de forskellige sektorer.

Ivan Harreskov: "Det kan jo ikke lade sig gøre at finde så mange sikkerhedseksperter, som de mange sektorer kræver. Sektoropdelingen skaber flaskehalse. Alle forsyningsselskaber, bank og forsikring og transport, lufthavn, sundhed – alle sektorer kan ikke have deres eget team af topeksperter. De findes ikke i Danmark. Og sektorerne selv mener, at de er nødt til at have disse eksperter inden for sikkerhed. Det i sig selv synes jeg er problematisk. Vi er et lille land med 6 millioner mennesker. Vi er nødt til at samarbejde nationalt, på tværs af myndigheder og på tværs af sektorer," siger Ivan Harreskov.

Lemvig Kommune lægger plan for cybersikkerheden i første kvartal

Lemvig Kommune tilhører den halvdel af landets kommuner, der endnu ikke har investeret yderligere i cybersikkerhed i forbindelse med NIS2. "Det skyldes ikke manglende villighed fra kommunens side. Det skyldes tilbageholdenhed fra IT-afdelingens side. Vi er fortsat i tvivl om, hvad NIS2 gør af yderligere forskel, set i forhold til de initiativer, vi allerede har igangsat. Så vi har været afventende," siger Chef for Digitalisering og IT Thomas Hyldgaard, Lemvig Kommune.

Når Lemvig Kommune sammenligner sin indsats på ISO 27001 og 27002 og CIS 18 med andre kommuners, ligger kommunen, ifølge Thomas Hyldgaard, ganske godt med. "Det er yderst glædeligt, at det nu er blevet bekræftet, at kommunerne som helhed vil være omfattet af NIS2-direktivet. Vi har i lang tid arbejdet intensivt med ISO27001 og ISO27002, men nu kan vi for alvor tage fat. Det bliver spændende at se, hvad lovforslaget om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau vil indebære for kommunerne, samt hvilke økonomiske midler der vil blive stillet til rådighed. Forhandlingerne om Økonomaftalen i maj bliver derfor særdeles interessante, da nogle af de ventede tiltag også har betydelige økonomiske konsekvenser," siger Thomas Hyldgaard.

"Vi er ganske godt med på det tekniske område. Vi er dog fortsat i tvivl om, hvad NIS2 gør af forskel. Derfor har vi aftalt med vores direktion, at vi vil undersøge det nærmere, og når vi er mere oplyste, vil vi lave en budgetansøgning til direktion og politikere, når vi præcist ved, hvor vores huller er, og søge om penge til at forbedre os," siger Thomas Hyldgaard. Det vil ske i løbet af 1. kvartal 2025.

"Det er positivt, at kommunerne kommer med i NIS2-direktivet. Noget af vores tilbageholdenhed med at bede om flere penge, skyldtes også, at vi ikke præcist vidste om vi stod udenfor NIS2 eller var med indenfor. Det kan være mange penge, vi kommer til at bede om. Derfor skal vi også være fuldstændig sikre på, hvad de bevilgede penge skal bruges til, og forhandlingerne om Økonomaftalen mellem KL og Finansministeriet bliver interessante," siger Thomas Hyldgaard. Penge til cybersikkerhed i landets kommuner er et tveægget sværd, da pengene skal tages andet sted fra i kommunens budget.

"Det er en balancegang. Vi skal passe på borgernes data, men det skal heller ikke være så sikkert, at data er for besværlige at komme til. Vi tager et helikopterblik ind i vores netværk og IT-systemer i 1. kvartal 2025, og så får vi en ide om, hvad vi skal bruge i budgettet for 2026.

KommuneCERT

KOMBIT er begyndt opbygningen af en fælleskommunal cyberenhed med navnet KommuneCERT.

Den enhed bakker Thomas Hyldgaard helt og fuldt op om. "Vi har bestilt en ekstern scanning hos KOMBIT, som de kan køre hos os. Det sparer os for noget arbejde, som vi selv skulle have gjort. Jeg synes det giver rigtig god mening at kommunerne bygger en fælles enhed op om cybersikkerhed."

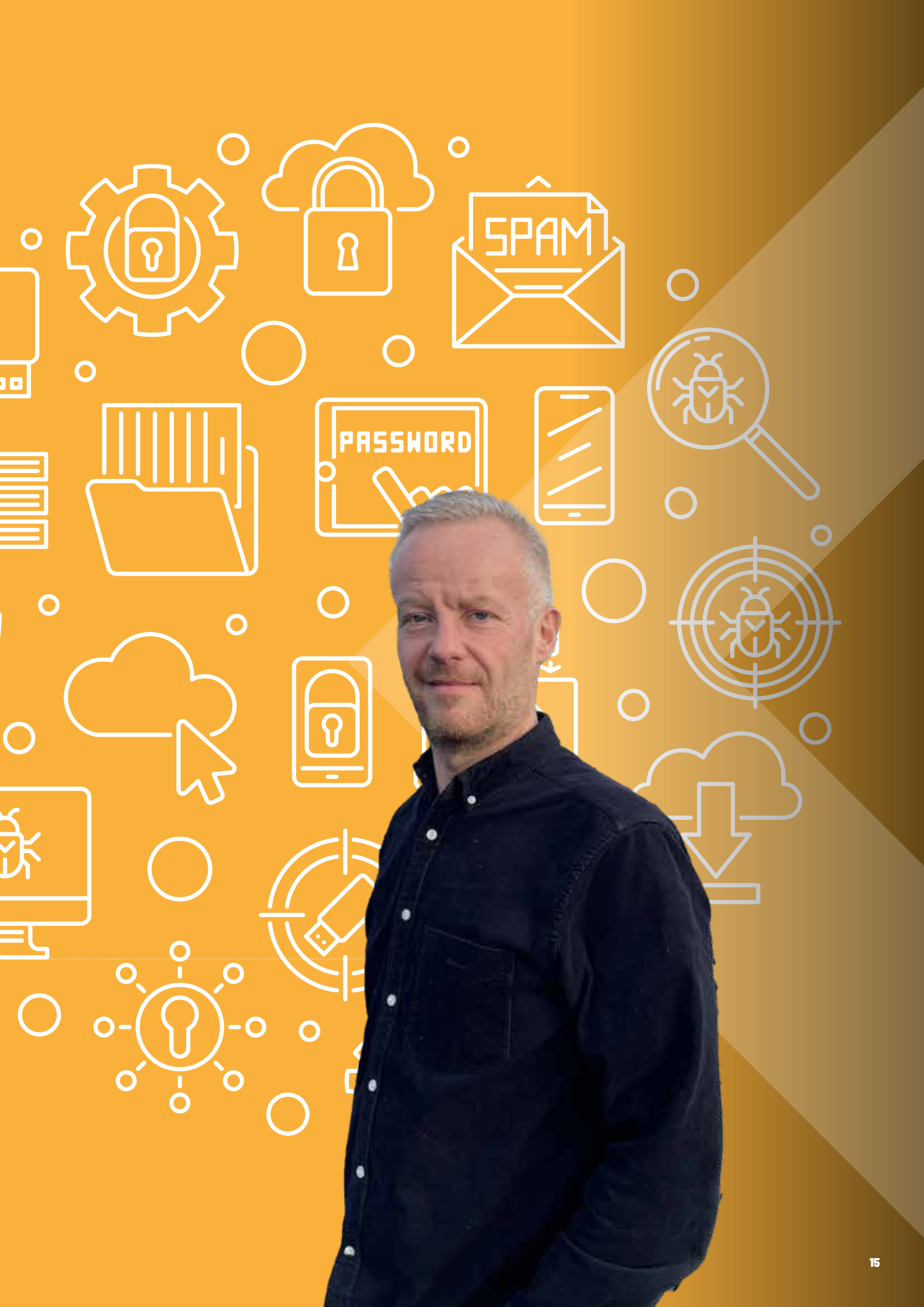
"Vi ved, at vi har mange personfølsomme data og at vi behandler mange data. Vi kan aflæse på mængden af udefrakommende cyberangreb, at der også er andre der er interesserede i kommunernes data og gerne vil have fat i dem. Så det vil være fair om vores indsatser på cyberområdet blev medfinansieret fra statens side," siger Thomas Hyldgaard.

” Det er yderst glædeligt, at det nu er blevet bekræftet, at kommunerne som helhed vil være fuldt omfattet af NIS2-direktivet. Vi har i lang tid arbejdet intensivt med ISO27001 og ISO27002, men nu kan vi for alvor tage fat. Det bliver spændende at se, hvad lovforslaget om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau vil indebære for kommunerne, samt hvilke økonomiske midler der vil blive stillet til rådighed. Forhandlingerne om Økonomaftalen i maj bliver derfor særdeles interessante, da nogle af de ventede tiltag også har betydelige økonomiske konsekvenser.

Chef for Digitalisering og IT Thomas Hyldgaard, Lemvig Kommune

TDC NET investerer halvdelen af deres omsætning i digital infrastruktur

Telebranchen investerer samlet 60 mia. kr. i udbygningen af den digitale infrastruktur de kommende fem år. TDC NET, som er branchens største udbyder af infrastruktur investerer 15 mia. kr., svarende til en fjerdedel af de samlede omkostninger. Det svarer til 3 mia. kr. om året.

Danmarks største udbyder af digital infrastruktur, TDC NET, investerer 3 mia. kr. om året i at servicere, udbygge og vedligeholde deres digitale infrastruktur. Det svarer til knapt halvdelen af hele koncernens omsætning. TDC NET, omsatte i 2023 for cirka 6,5 mia. kr. Det er reelt et vanskeligt marked at manøvrere i, da kravene til datasikkerhed, beskyttelse af kritisk infrastruktur og en omsiggribende transformation af faste kabelforbindelser – fra kobber til fiber – hvor der for sidstnævntes vedkommende er kommet skarp konkurrence fra en række energiselskaber. Hertil kommer udbygningen af 5G mobilnettet.

Senior Vice President Christian Fröhlich, TDC NET: "Telebranchen har i en årrække investeret på et højt niveau. Hvis samfundet ønsker den samme investeringstakt i de kommende år, kigger vi ind i, at det bliver vanskeligt at opretholde den samme indtjening blandt selskaberne. Så hvis samfundet mener vi skal fortsætte takten i investeringerne, som vi vurderer, er nødvendigt, er der et behov for at understøtte selskaberne, så de kan tjene de penge, der skal til for at opfylde kravene til investeringer i infrastrukturen".

Han siger i samme sætning, at det ikke skal ses som et ønske om prisstigninger til alle.

Det er en vanskelig opgave at tilgodese vedligehold og udbygning af infrastrukturen med 3 mia. kr. om året, når der ikke bliver flere kunder at sælge til og konkurrencen mellem selskaberne sker på markedsvilkår.

"Vi vil gerne drive infrastrukturen mere effektivt ved at skabe skala. Det betyder, at infrastrukturselskaber kan samarbejde tættere. Det kan skabe skala og gøre driften mere effektiv. Når vi f.eks. investerer i cybersikkerhed, kan vi gøre det i et fællesskab og deles om omkostningerne. Det skaber skala og det forbedrer driften," siger Christian Fröhlich.

Ny udvikling

Telemarkedet i Danmark har i 30 år fungeret på markedsvilkår, men nu er det som om, der er en ny udvikling på vej, når den største udbyder af digital infrastruktur foreslår, at selskaberne samarbejder på tværs. Øget cybersikkerhed, NIS2 direktivet fra EU til beskyttelse af den digitale infrastruktur - og krigen i Ukraine og

den såkaldte hybridkrig med overgravede søkabler og hackerangreb. Alt sammen nye tider, der påvirker teleselskaberne.

"Når vi kigger på omsætningen i telebranchen, så er den stagnerende og nogle steder faldende. Sammenligner vi indtjeningen i telebranchen med andre sektorer, f.eks. med IT, er indtjeningen i telebranchen omtrent det halve".

"Vi er nødt til at drive det mere effektivt. Ved at samarbejde på tværs, har vi i TDC NET et ønske om at prissætte vores produkter mere fleksibelt. Vi har et ret lille spænd i vores muligheder for prissætning. Vi har bredbåndsprodukter med høj og lav båndbredde 100 Mbit/s og 1000 Mbit/s. Regulatorisk er det fastsat, at der er en ret lille prisforskel mellem de to, så de fleste kunder vælger den store pakke, den med flest data i. Det betyder, at vores investeringer i infrastruktur også skal tilpasses den kapacitet, som kunderne køber ind efter," siger Christian Fröhlich.

Kobbernettet

I 2023 fortalte Magasinet KITA, at TDC NET ville fase kobbernettet ud frem mod 2030. TDC NET oplyser, at der er cirka 100.000 fastnetkunder tilbage på kobberforbindelser. Når et ældre ægtepar med en fastnettelefon går bort, så nedlægges der et abonnement. Men nu skruer TDC NET selv op for hastigheden i afviklingen.

"Vi begynder at slukke for de første 10 centraler i februar 2025.

Vi arbejder efter at lukke op mod 177 centraler i år – svarende til 15 pct. af alle centraler. Det omfatter cirka 40.000 abonnenter. I 2030 er kobberet lukket helt ned," siger Christian Fröhlich, der fortæller, at de 10 første centraler, der lukkes primært ligger i Nordsjælland. "Vi slukker først i de områder, hvor TDC NET har et alternativ til de kunder, der mister deres fastnettelefon. Vi er godt klar over, at vi ikke kan bibeholde alle 100.000 kunder, men vi forsøger at beholde så mange som muligt," siger Christian Fröhlich. Når TDC NET mister en kunde med en fastnettelefon, vil selskabet flytte kunden over på en coax (TV-net red.) eller fiber eller 5G.

"Udover vores fysiske infrastruktur med centraler, har vi også bagvedliggende IT-systemer til styring af vores digitale infrastruktur. Så når vi lukker for centralerne, sker der også en modernisering af de bagvedliggende IT-systemer. Det vil også give en forbedring af driften," siger Christian Fröhlich.

- fortsættes på side 16 >>>

Telebranchen har i en årrække investeret på et højt niveau. Hvis samfundet ønsker den samme investeringstakt i de kommende år, kigger vi ind i, at det bliver vanskeligt at opretholde den samme indtjening blandt selskaberne. Så hvis samfundet mener vi skal fortsætte takten i investeringerne, som vi vurderer, er nødvendigt, er der et behov for at understøtte selskaberne, så de kan tjene de penge, der skal til for at opfylde kravene til investeringer i infrastrukturen.

Senior Vice President Christian Fröhlich, TDC NET.

TDC NETs søsterselskab, Nuuday, dækker over en række brands, som Yousee, Telmore, Hiper, TDC Erhverv, Eesy – der alle kører på TDC NET's infrastruktur.

“At lukke ned for centralerne er også at spare omkostninger og så flytte kunderne over på de nye teknologier. Det er relativt dyrt at drive de gamle centraler. Hvis vi ikke lukker centralerne, får vi heller ikke taget omkostningerne ud, og så har vi færre penge at geninvestere i den digitale infrastruktur.”

TDC NET investerer som sagt en fjerdedel af branchens investeringer. Når det gælder nutidens investeringer, “udbygger selskabet især infrastruktur med 100.000 nye fiberforbindelser om året, og der sker samtidig en udbygning af mobilnettet med 5G,” siger Christian Fröhlich. TDC NET har en dækning med 5G i hele Danmark. Ifølge Speedtest Intelligence er Danmark Europas ubestridte leder med en 5G-dækning på 83,4 pct. Dette placerer Danmark foran Schweiz og som et af de få lande i Europa med dækning over 80 procent.

5G

Selvom Danmark er Europamester i 5G og der er en vækst i datatrafikken på mobilområdet med 30 pct. om året, er prisstigningerne få og små. Christian Fröhlich efterlyser, at erhvervslivet bruger 5G mere i deres produktion.

“Ja, erhvervslivet bruger 5G rigtig meget. Mobilt bredbånd bruges til almindelig datatrafik, almindelig internettrafik, men det, der virkelig kan ændre billedet og ændre forbruget, er når virksomhederne begynder at bruge mobile tjenester i deres produktion. Det bliver dog endnu ikke efterspurgt særligt meget af virksomhederne,” siger Christian Fröhlich.

For niende år i træk er TDC NET af Teknologisk Institut kåret som det bedste mobilnetværk i Danmark. Mobiltrafikken stiger 30 pct. om året og kræver kapacitetsudbygninger og bedre styring af IT-systemer i de datacentre, der styrer mobilnetværkene.

FAKTA

Det er vigtigt at bemærke, at TDC NET's investeringer i digital infrastruktur ikke kun sigter mod teknologisk udvikling, men også mod bæredygtighed og miljøansvar. Målsætningen er, at selskabet er klimaneutralt i 2030. 20 år før Parisaftalens målsætning.

“Når vi investerer i datacentre og IT-systemer til styring af infrastrukturen sker det også med henblik på infrastrukturens robusthed. Teleinfrastrukturen er samfundskritisk infrastruktur og bliver som sektor omfattet af EU-direktivet NIS2.

“Vi har haft meget fokus på sikkerhed i de enkelte sektorer og vi investerer i at beskytte den bedst muligt. I telebranchen, i banksektoren, i energisektoren er der fokus på cybersikkerhed. Men vi skal blive bedre til at samarbejde på tværs af sektorer, og vi hilser derfor velkomment, at den nye Beredskabsminister netop har fokus på koordinationen mellem sektorerne,” siger Christian Fröhlich.

Fra manuelle opgaver til automatiseret effektivitet - Frederiksberg Kommune høster gevinster med ny IDM-løsning

I januar 2024 besluttede Frederiksberg Kommune, at deres daværende Identity & Access Management-løsning skulle udskiftes. Systemet, som var præget af manuelle arbejdsgange og specialtilpasninger, var blevet en flaskehals for IT-afdelingen.

Efter en markedsafdækning faldt valget på ID Connects standardløsning, og allerede efter få måneder kunne kommunen se det nye system gøre en mærkbar forskel i dagligdagen.

- Den gamle løsning var ineffektiv og svært at vedligeholde, fortæller Peter Mørck, IT-arkitekt og systemadministrator i Frederiksberg Kommune.

- Hver gang der skulle bestilles adgange, krævede det manuelle processer, og skulle selve løsningen ændres, krævede det dyre konsulenttimer. Det blev tydeligt, at vi havde brug for en mere standardiseret og brugervenlig løsning, der samtidigt kunne fungere som et fundament for vores ønske om øget automatisering.

Et nyt og lettere setup

Med kommunens tidligere løsning blev hver enkelt anmodning om nye adgange en ressourcekrævende opgave. IT-afdelingen havde ansvaret for at sikre, at alle medarbejdere fik tildelt de rette adgange og rettigheder – en proces, der involverede mange manuelle handlinger.

- Opgaverne i den gamle løsning var også præget af specialtilpasninger og scripts, som kun få medarbejdere kendte til og kunne justere. Når de pågældende medarbejdere stoppede eller flyttede til andre funktioner internt, mistede vi den nødvendige viden, hvilket gjorde løsningen endnu mere sårbar, forklarer Peter Mørck.

Overgangen til ID Connects løsning har ændret dette fundamentalt. Med et standardiseret setup, der bygger på erfaringer fra andre kommuner, er en stor del af det manuelle arbejde fjernet.

- Nu kan vi fokusere på det væsentlige. De tunge manuelle opgaver er væk, og i stedet kan vi bruge vores tid på at optimere vores processer og skabe værdi for organisationen. Det kan mærkes, når man som i Frederiksberg Kommune har mere end 9.000 IT-brugere. I dag går vores ca. 400 ledere og IT-bemyndigede selv ind i ID Connect og bestiller rettigheder, hvoraf størstedelen nu automatisk tildeles uden involvering af IT-afdelingen, siger Peter Mørck.

Samarbejde og sikkerhed i centrum

En af de primære årsager til, at Frederiksberg Kommune valgte ID Connects løsning, var virksomhedens erfaring med

- og indgående kendskab til - de særlige behov, der er i en dansk kommune.

- Vi har jo nogle helt særlige præmisser i kommunerne, som man sjældent ser i den private sektor, hvilket kan overraske mange leverandører. Derfor var det afgørende for os at vælge en leverandør, der forstår vores virkelighed. ID Connects erfaring på området gjorde dem til et åbenlyst valg, forklarer Peter Mørck.

Mærkbare gevinster på Frederiksberg:

- Mindre afhængighed af eksterne kompetencer
- Manuelle processer er reduceret markant
- IT-afdelingen kan nu fokusere på de vigtige sager
- Tid er frigivet i IT-afdelingen
- Organisation har taget ansvar
- Årlige udgifter er samtidig nedbragt markant

- I ID Connect ser vi en øget opmærksomhed på den risiko, der følger af personafhængighed. IDM er så kritisk for kommunens drift, at man ikke bør satse på én persons kompetencer. Det taler for standardløsninger, der er forankret i det kommunale og med spidskompetence inden for den kommunale infrastruktur, fortæller Jørgen Østergaard, direktør i ID Connect.

Udover at ID Connects løsning er tilpasset kommunale behov, fremhæver Peter Mørck også kvaliteten af samarbejdet:

- Det er min erfaring, at med større leverandører risikerer man hurtigt at ende i en generisk support og lange ventetider, når først løsningen er solgt ind og taget i brug. Med ID Connect taler vi med de samme mennesker hver gang – de kender os og vores setup. Det skaber en helt anden samarbejdsrelation, end hvad vi typisk er vant til.

Strategisk kulturændring

Implementeringen af ID Connect-løsningen kan også mærkes i organisationen. Lederne i kommunen har fået et større ansvar for medarbejdernes roller og rettigheder, og da løsningen, de skal anvende, er brugervenlig og intuitiv, har det medført en positiv kulturændring.

- Tidligere blev brugerstyring ofte set som en opgave for IT. Nu er det tydeligt, at det er ledernes ansvar, hvilket også er vigtigt i forhold til både sikkerhed og compliance. For nogle ledere har det krævet en omstilling, men generelt har vi oplevet stor opbakning, fortæller Peter Mørck.

Løsningen har samtidig gjort det lettere at dokumentere, hvilke roller en medarbejder har. Det har styrket både compliance og rapportering – et behov, der hele tiden bliver stillet større krav til i kommunen.

Et godt råd: Få styr på processerne først

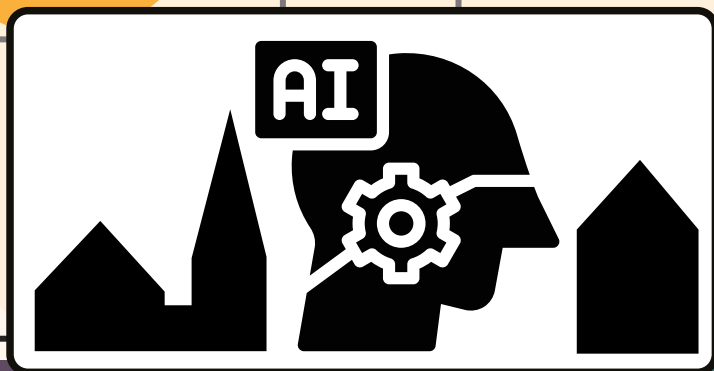
Frederiksberg Kommunes erfaringer peger på vigtigheden af forarbejdet, når en ny Identity & Access Management-løsning skal implementeres.

- Mit bedste råd er at få styr på processer og data først. Vi måtte bruge en del tid på at få overblik over sammenhængen med vores ansættelses- og lønprocesser. Derudover måtte vi også rydde gevaldigt op i vores organisationsdata. Det tager tid, men det betaler sig i sidste ende, forklarer Peter Mørck.

Selvom overgangen til det nye løsning har krævet en stor indsats, er konklusionen klar: Løsningen virker, og implementeringen er gået over al forventning sammenlignet med erfaringer fra lignende implementeringer.

- I IT hører vi jo aldrig rigtig noget, når tingene fungerer. Vi hører dog på gange, at folk er glade for den nye løsning, fordi de ikke længere skal vente på, at manuelle opgaver udføres af IT-afdelingen. De har også langt bedre overblik over de rettigheder, som deres medarbejdere har. På trods af den forholdsvis hurtige implementering og meget begrænsede lederundervisning i løsningen, kan vi ikke sige andet, end at det indtil nu har været en stor succes, slutter Peter Mørck.

Kommunerne griber ud efter AI

Roskilde og Faxe kommuner bruger kunstig intelligens. I Roskilde bruger de en algoritme til at skrive referater af samtaler mellem jobrådgiveren og den ledige. I alt 30.000 samtaler om året, og målet er at spare 15 minutter på hver samtale svarende til 7.500 timer. Det løfter samtalerne kvalitetsmæssigt, siger teamleder Rune Stæhr, Roskilde Kommune. I Faxe Kommune bruger de kunstig intelligens til at finde huller i veje og på cykelstier. Centerchef Jørgen Veisig, Faxe Kommune, siger at den automatiserede løsning sparer kommunen for 70 pct. i administration på det automatiserede flow. Iværksætter Jonathan Løw skriver om de digitale agenter, herunder "operator" som er lanceret af Open AI.

Professor Stephen Alstrup, Københavns Universitet og formand Ejvind Jørgensen, for Dansk IT's udvalg for den offentlige sektor siger, at kommunerne skal bruge mere AI – men advarer mod juraen og reguleringen. Stephen Alstrup og Ejvind Jørgensen siger, at Danmark skal lade være med at være "duksedrenge" i EU – de skal derimod være afventende over for den nye EU-forordning AI-Act.

Læs artikler i
TEMA'et
på siderne

20-33

Fra aktivitet til afregning - nemt og hurtigt

**Frigør ressourcer med markedets førende afregningssystem.
AS2007 automatiserer administrative processer og udbetalinger,
og giver overskud til mere kvalitet.**

- Afregning internt, mellem kommuner og mellem regioner og kommuner
- Korrekt afregning i én arbejdsgang
- 100% styr på datakvaliteten

AS2007 er i konstant udvikling, i tæt samarbejde med kommuner i Danmark.

Læs mere på cgi.dk/AS2007

CGI

I Faxe Kommune holder **AI** øje med vejene

Når ansatte i Vej og Park i Faxe Kommune kører rundt og løser opgaver på veje og cykelstier, har de fået en ny "kollega" med i bilen. Øverst i forruden er monteret en mobiltelefon, som holder øje med vejenes tilstand, vejskilte, kantpæle, kantsten, lygtepæle, vejstriber mm. Det er et ekstra øje i bilen, der automatisk registrerer alt via kameraet. Når dagens dont er omme tømmes mobilerne for data og en algoritme fra Pluto Technologies opsamler data og uddelegerer opgaver til de teams, der skal reparere huller og revner i kommunens vejnet.

Centerchef Jørgen Veisig, Faxe Kommune Ejendomme: "Det er mobiltelefonernes kameraer, der fører tilsynet på vejene. Nu kan medarbejderen løse de sædvanlige opgaver uden at skulle holde øje med huller i vejene. Næste dag bruges mobiltelefonernes data til at få løst de opgaver på vejene, som kameraerne har registreret. Formanden kan gå ind på et kort og hvis der er røde prikker på kortet, er det opgaver, der skal løses snart. Han kan sætte en cirkel rundt om prikkerne og så ryger opgaverne automatisk ud via mail til de teams, der skal løse opgaverne. Mit bedste bud er, at vi sparer 70 pct. i administration på det automatiserede flow". Registreringen af data sker automatisk og uddelegeringen af opgaven til medarbejdere gøres nemt ved at tegne en polygon på et kort og trykke tildel. Tidligere skulle medarbejdere både køre rundt i bilerne, holde øje med trafikken og finde hullerne i vejen. Derefter skulle de holde ind til siden, stige ud af bilen og tilse skaden og notere den på et stykke papir, og registrere fejlen hjemme på arbejdspladsen. Herefter skulle et team tilkaldes. Noget, der tog tid og måske heller ikke var effektivt. Nogle gange ville lederen gerne have et foto af skaden og så skulle man køre tilbage for at tage et billede.

"Kameraet i bilen er et ekstra øje for medarbejderen, som registrerer alt på vejene live. Det er et voldsomt kvalitetsløft og vi får mange flere relevante data, der kan sorteres inde på en kortvisning, så vi ved, hvad der skal løses her og nu og hvad der kan vente, så algoritmen gradbøjer skadens omfang," siger Jørgen Veisig.

Han forklarer, at en revne i asfalten som for det blotte øje ligner en mindre skade, kan når en lastbil passerer revnen i regnvej skubbe vandet ind under asfalten som en "tsunami". Der kan laves et stort hul i vejen i løbet af få timer. Det opdager kameraet. Det er ikke kun i Faxe Kommune, de er glade for den AI-baserede algoritme til vedligeholdelse af vejene. I november 2024 var kommunen nomineret af EU sammen med Bologna i Italien og Madrid i Spanien som de tre bedste AI-løsninger til vejvedligeholdelse. "Desværre vandt vi ikke, men jeg er ret stolt over, at en lille kommune som Faxe kom med i finalen," siger Jørgen Veisig.

Starten

I 2021 havde Faxe Kommune mistet en funktionskontrakt for asfaltering som dækkede 434 kilometer veje i kommunen – svarende til betydeligt over halvdelen af de knap 700 kilometer veje, der er i Faxe Kommune. Gode råd var dyre. Jørgen Veisigs telefon ringede. I den anden ende var ejeren af Pluto Technologies der spurgte om han var interesseret i at prøve en ny AI løsning til vedligeholdelse af veje og cykelstier.

Formanden kan gå ind på et kort og hvis der er røde prikker på kortet, er det opgaver, der skal løses snart. Han kan sætte en cirkel rundt om prikkerne og så ryger opgaverne automatisk ud via mail til de teams, der skal løse opgaverne. Mit bedste bud er, at vi sparer 70 pct. i administration på det automatiserede flow.

Centerchef Jørgen Veisig, Faxe Kommune Ejendomme

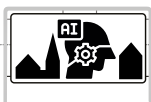
Jørgen Veisig. "Jamen, han fangede mig på det helt rigtige tidspunkt. Det ville være godt at indgå et samarbejde og i første omgang prøve det af. Vejdirektoratet havde en innovationspulje til vedligehold af cykelstier. Vi ansøgte om midler og opnåede 136.500 kr. fra denne pulje. Vi monterede mobiltelefoner i et par fejmaskiner. Vi har omkring 100 kilometer cykelstier i kommunen. Resten er sådan set historie. Vi fik det godkendt politisk og Pluto Technologies har udviklet på det siden, og det bliver bedre og bedre og har revolutioneret måden vi løser opgaven på," siger Jørgen Veisig.

Allerede i prøveperioden med fejmaskiner på cykelstierne bemærkede kommunen potentiallet i løsningen. Kommunen bruger årligt mellem 300.000 – 400.000 kr. på drift af løsningen.

Kommunen har vedtaget en tilsynsfrekvens. Så de vigtigste veje bliver filmet mindst hver fjerde uge.

AI-løsning skriver referater af ledige borgeres samtaler i Roskilde

Roskilde Kommunes Jobcenter er i prøvedrift med AI-løsningen Roboref og vil effektivisere hver samtale med ledige borgere med et kvarter. Da kommunen gennemfører 30.000 samtaler årligt, svarer det til at effektivisere med 7.500 timer ved hjælp af en AI-løsning. "Vi er ikke nået i mål endnu, men vi er godt på vej," siger chefkonsulent og teamleder Rune Stæhr, Roskilde Kommune.

Ledige og jobsøgende skal lave to ansøgninger om ugen. De kommer jævnligt til samtale i det nærmeste jobcenter, hvor der skal skrives et notat fra samtalen af sagsbehandleren. For to år siden plantede Roskilde Kommune idéen om en referatskrivende AI-robot på en workshop med en række andre kommuner. Roskilde Kommune er nu i prøvedrift med løsningen Roboref, som blev lanceret i november 2024. Roboref "smager af AI og referat," skriver KL på sin hjemmeside.

20 kommuner og organisationer er i gang med at teste og bruge Roboref – og en håndfuld af disse er i gang med forskellige opgaver i Jobcenteret. Vejle Kommune og klyngesamarbejdet DigitalLead greb idéen om referatskrivning og kickstartede et fælleskommunalt samarbejde med udviklingsfirmaet Droids Agency og med udviklingsstøtte fra EU.

Sædvanligvis tager en samtale i det kommunale Jobcenter en halv times tid. Når samtalen er slut, skriver sagsbehandleren et socialfagligt notat, som indeholder personlige oplysninger om den lediges situation.

Det nye er, at robotten er en kollega, der skriver et referat af samtalen, mens den foregår. Ifølge Rune Stæhr frigiver det tid for sagsbehandleren til at koncentrere sig om samtalen, da sagsbehandleren ikke skal tage noter samtidig. "Selv om vi ikke er i mål endnu, mener jeg, at AI-løsningen allerede er en succes, fordi det har medført et kvalitetsløft, samtidig med at vi kan indfri et mål om at effektivisere hver samtale med 15 minutter," siger Rune Stæhr.

FAKTA

RoboRef blev lanceret den 15. november 2024 og er udviklet af Droids Agency i samarbejde med kommuner som Roskilde, Vejle, Aarhus, Gladsaxe, Næstved og Sønderborg. Tilbagemeldingen om brug af løsningen er god fra medarbejderne.

Løsningen fik fuld eksponering på Kommunal Økonomisk Forum. "Fra hype til handling" om anvendelse af AI i kommunerne. Rune Stæhr præsenterede jobcenterløsningen, hvor medarbejderne selv vurderer, at løsningen styrker samtalerne kvalitet og hvor de kan opnå en tidsbesparelse på op til 15 minutter på hver borgersamtale.

Projektleder i digitalisering Klaus Bjørn Larsen, Roskilde Kommune: "RoboRef er et godt eksempel på, hvordan generativ AI kan integreres som et værktøj i dagligdagen og assistere med kommunernes dokumentationskrav på tværs af forvaltningsområder. Medarbejderne giver udtryk for, at RoboRef skaber rum til at være mere nærværende i samtalen, og at de har mere tid til at gå i dybden med det, der kræver ekstra opmærksomhed sammen med borgeren".

To komponenter

Løsningen består af to komponenter. Den anvender tale-til-tekst teknologi, så den optagede samtale bliver "oversat" til tekst. Den anden komponent er generativ AI, der danner et udkast til det socialfaglige notat. Løsningen kan udvikles til den specifikke forvaltning og kan udarbejde referater afhængigt af mødetype - både interne møder eller møder med borgere. Tale-til-tekst modulet, skriver alt, hvad der bliver sagt på mødet. Herefter sendes teksten over i det andet modul, en GPT-sprogmodel, som laver et udkast til en opsummering eller et udkast til referat.

Klaus Bjørn Larsen: "Nej, vi kan ikke sætte minutter på endnu. Men målet er fortsat at effektivisere hver samtale med 15 minutter. Vi er et sted, hvor vi stadig tester løsningen. Vi får feedback fra de jobrådgivere, der har samtalerne og kvalificerer det output, som AI-løsningen leverer. Der er stadig småting, der skal rettes – f.eks. sprog og ordlyd. Modellen skal trænes til at forstå, hvordan tingene skal opdeles og struktureres og hvilke ord den skal bruge i forskellige sammenhænge. Det bruger vi selvfølgelig ressourcer og timer på. Men vi går efter de 15 minutter, der spares per samtale". "Vi kigger ind i en meget positiv digitaliseringscase. Fordi tilbagemeldingerne fra vores jobrådgivere er, at de allerede nu kan se, at der bliver frigivet tid og den sparede tid bruger de sammen med den ledige for at kunne gå i dybden med relevante udfordringer for den jobsøgende. AI-løsningen giver nogle klare fordele," siger Klaus Bjørn Larsen.

” Selv om vi ikke er i mål endnu, mener jeg, at AI-løsningen allerede er en succes, fordi det har medført et kvalitetsløft, samtidig med at vi kan indfri et mål om at effektivisere hver samtale med 15 minutter.

AI-Teamleder Rune stæhr, Roskilde Kommune

Risici

Der har været mange artikler om risikoen ved at bruge kunstig intelligens i kommunerne, og samtidig har andre kritiseret EU's tilbageholdende fremdrift på området. Den nye AI Act, som er trådt i kraft den 1. februar 2025, bliver kaldt for regulerende og at Europa vil få baghjul af USA og Kina. Samtidig er der meget hype fra leverandører om at få kommunerne i gang med at bruge AI-løsninger.

Klaus Bjørn Larsen: "Der er to ting i det her. For det første er der hele risikoen ved at bruge kunstig intelligens på et fagområde, hvor der indgår personfølsomme oplysninger. Det andet, vi har brugt meget energi på, er at få alle omkring os til at forstå, at AI-løsningen ikke laver medarbejderens arbejde. Mens medarbejderen har samtalen med den ledige, tager AI-løsningen notater. Det er noter til samtalen. Det er opsummering af samtalen, den laver. AI-løsningens leverer ikke et journalnotat. Først når kommunens sagsbehandler har kvalificeret og tilrettet indholdet, og tjekket det for eventuelle fejl og mangler, bliver det til et socialfagligt notat". Det medarbejderen får er et udkast, det er ikke et resultat eller et facit. Medarbejderen kan som udgangspunkt ikke stole på det.

"Vi gør meget for, at medarbejderne forstår, at udkastet ikke er et endeligt resultat. Det er et udkast. Det er en opsummering af en samtale og ikke et journalnotat. Så vi har implementeret en række tekniske foranstaltninger og ledelsestilsyn, så journalnotater gennemgås og RoboRef ikke bruges uden det er blevet godkendt. Og det er en risiko ved at bruge kunstig intelligens. At forstå det er et udkast og ikke et facit."

Dermed bliver kunstig intelligens også anderledes end klassiske IT-systemer. Fordi IT-afdelingen er vant til at levere data som er lig med resultater. Men med sprogmodeller og kunstig intelligens leveres forslag og udkast til sagsbehandleren, der skal godkende forslaget fra den kunstige intelligens.

Slette regler

"Vi har brugt mange ressourcer på at lave en grundig risiko- og konsekvensanalyse i samarbejde med kommunens DPO (Data Protection Officer). Det resulterede i en række tekniske og organisatoriske foranstaltninger, bl.a. dynamiske slettefrister som en vigtig komponent i løsningen. Altså, at den optagede samtale bliver slettet inden for få timer efter samtalen er gennemført. Det gælder både lydoptagelsen og transskriberingen af samtalen, så vi rydder op efter endt sagsbehandling. Det har så den fordel at det endelige notat fra sagsbehandleren ligger klar indenfor kort tid efter samtalen er blevet afholdt".

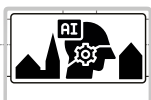
"Det betyder data teknisk, at der ikke ligger en masse personfølsomme oplysninger i lydoptagelser og transskriberinger. Det er AI-løsningen ikke godkendt til. Det er et arbejdsredskab, som midlertidigt holder nogle data, ligesom hvis du skriver det på en notesblok eller i word, mens du sagsbehandler," siger Klaus Bjørn Larsen.

” Det er vigtigt at forstå, at AI-løsningen ikke laver medarbejderens arbejde. Mens medarbejderen har samtalen med den ledige, tager AI-løsningen notater. Det er noter til samtalen. Det er opsummering af samtalen, den laver. AI-løsningen leverer ikke et journalnotat. Det gør medarbejderen.

AI-Projektleder Klaus Bjørn Larsen, Roskilde Kommune

Professor Stephen Alstrup, Københavns Universitet:

”Brug mere **AI** og gør det simpelt”

Hvad kan kommunerne bruge kunstig intelligens til? Det spørgsmål stillede vi til professor Stephen Alstrup, Københavns Universitet – ekspert i Kunstig Intelligens og dataetik, der foreslår, at kommunerne bruger mere AI, ved at gøre det simpelt.

”Ja, det første jeg tænker på er oversættelse af sprog. Der er rigtig mange borgere i Danmark, der har svært ved at snakke dansk og svært ved at stave dansk. Der findes glimrende oversættelsesværktøjer til at hjælpe ansatte i kommunerne, der skal have en dialog med borgere, der ikke behersker dansk. Medarbejder og borger kan tale på hvert sit modersmål og alligevel forstå hinanden. Jeg tror kommunerne bruger ekstremt mange penge på tolke. Tænk, hvis vi kunne reducere det forbrug og gøre oversættelser mere tilgængelige elektronisk ved hjælp af AI”.

”Det billede jeg har er en tolk, som kan være svær at finde og veje det op mod en automatisk oversættelse ved hjælp af en algoritme. Det svarer lidt til de gode gamle dage, hvor vi skulle ned i banken og betale regninger eller på et postkontor. I dag er det noget vi gør online. Man går fra noget analogt til noget digitalt. Vi undgår at skulle aftale et tidspunkt for møde med en bankrådgiver eller vi slipper for at stå i kø på posthuset for at betale et girokort. Lad os få flere AI-værktøjer til at tolke,” siger Stephen Alstrup. Han understreger, at det er en moden teknologi, og hvor kommunerne har flere valg.

Samråd

I januar 2025 blev digitaliseringsminister Caroline Stage Olsen fra Moderaterne hevet ind i samråd af SF og Socialdemokratiet. Samrådet handlede om anvendelse af Google Translate i tre kommuner om anbringelse af børn i ukrainske familier. ”Det er no go for kommunerne at bruge Google Translate i anbringelsessager,” sagde socialordfører Charlotte Broman Mølbæk, SF, til DR.

Stephen Alstrup: ”Jeg ved godt, at der er kritik af oversættelsesværktøjer. Men der findes mange værktøjer, og det burde være nemt at finde en løsning som alle er glade for.”

Stephen Alstrup har dertil en hjertesag og han ved godt det er kontroversielt. Der er nogle børn i det her land, som ikke har det godt. Vi har som offentlig myndighed en forpligtelse til at prøve at se, om vi kan finde de børn og hjælpe dem. Det fungerer på den måde, at der kommer en masse registrering og rapportering. Der kommer lærere og læger og andet personale ind over, som rapporterer ind til myndigheden, hvis man tror, der er børn, der ikke har det godt. Og så er der nogle mennesker, der skal vurdere det indrapporterede. Og nu kommer det uhyggelige: Hvis den offentlige myndighed henvender sig til familien og fortæller dem, at de er under mistanke. Og at der ikke er noget galt i den familie, kan det ramme hårdt. ”Omvendt, hvis man ikke går ud til familier, hvor der er nogen, som er udsat og man så ikke får hjulpet det barn. Jamen det kan også ramme rigtig hårdt. Hvorfor snakker jeg nu om det? Det gør jeg, fordi vi skal få hjulpet de børn, der har brug for det, og fordi vi ved, at når mennesker skal sidde og kigge på sager om andre mennesker, så er det meget fordomsfuldt, som kan have forkert indflydelse på beslutningen. Her synes jeg det kunne være rigtig godt, hvis vi kunne få AI-værktøjer til at hjælpe med at få reduceret og fjernet nogle af de af bivirkninger hos menneskers fordomsfuldhed. Fordomsfuldhed kan gå begge veje. Både med barnet der har og ikke har problemer.

RPA

”Jeg ved godt, at mange sætter lighedstegn mellem AI-anvendelse og besparelser. Jeg får at vide, når jeg kommer rundt i kommunerne, at der er mange, der ikke bruger (meget) RPA. Altså automatiserer processer og genfinder registrerede data. Det er en moden teknologi og det er en effektiv måde for en chatbot at få fat i data på de eksisterende IT-systemer og kan have en dialog med borgere. Så efter RPA kan man lægge AI på toppen af RPA-robotten og automatisere yderligere,” siger Stephen Alstrup.

Stephen Alstrup er udover at være professor på Københavns Universitet også iværksætter, da han i 2016 stiftede virksomheden Supwiz. Den er blevet solgt i august 2024 til norske Puzzel.

”Vores samfund er tvunget til at gøre borgere mere selvhjulpne. Noget af det vi står overfor, er en befolkning, der bliver ældre, og antallet vokser, og det er ude i kommunerne, de har ansvaret for dem. Så vi ved, at sundhedsudgifterne til den ældre del af befolkningen kommer til at stige stærkt i kommunerne. Det kommer til at eksplodere. Det er også det sundhedsreformen handler om, hvordan vi skal håndtere det. Der er vi nødt til at bruge intelligente værktøjer. For lige at gøre det helt simpelt. Vi er langt bagud med brug af teknologi, der gør folk selvhjulpne. Et helt banalt eksempel: Det ville være rart, hvis kommunerne får en søgemaskine der virker. Hvis du som borger går ind på en kommunal hjemmeside og laver en lille stavfejl i din søgning, så svarer hjemmesiden nul resultater. Du bliver ikke guidet videre. Du skal jo bare lave en lille bitte stavfejl. F.eks. vaciner med et c i stedet for to. Så svarer den nul resultater. Det er søgeteknologi fra 1960. Der findes smartere løsninger i dag. Kom i gang. Gør det simpelt og hjælp borgerne til at hjælpe sig selv,” siger Stephen Alstrup.

Draghi rapporten

Det seneste årti har EU-kommisionen og politikerne vedtaget en række direktiver og forordninger, som har påvirket vores regulering og lovgivning på IT- og serviceområdet. Mario Draghi er en italiensk økonom og politiker, som var præsident i Italien og direktør for den Europæiske Central Bank fra 2011 til 2019. Han har siddet i spidsen for et udvalg, der har evalueret EU's lovgivning på IT-området. I efteråret 2024 udgav han Draghi-rapporten, som Stephen Alstrup mener, retter en hård kritik af Europas IT-politik og regulering.

”Rapporten er helt entydig. Der mangler fokus i lovgivningen og der er for meget regulering, og det betyder, at Europa halter bagud i forhold til USA og Kina,” siger Stephen Alstrup, som understreger, at han mener at lovgivningens intentioner om bedre beskyttelse af data og beskyttelse af borgeres privatliv er han 100 pct. enig i. Men det er implementeringen af lovgivningen i landene, der svigter.

”Meget af den lovgivning, vi har på IT-området, stammer fra EU. Vi må være ærlige at sige, at vi har ikke opnået det, vi gerne vil. Det har ikke stoppet f.eks. de mange negative sider af sociale medier.

- fortsættes på side 28 ►►

2025

Husk at sætte kryds i kalenderen til de kommende arrangementer i KITA

6. og 7. marts 2025

KITA Generalforsamling og Temadag 2025

11. og 12. september 2025

KITA Efterårsseminar 2025

24. september 2025

Digitaliseringsmessen 25

Nærmere information omkring temadage og regionsmøder for 2025 udsendes når de er fastlagt.

Vi glæder os til at se dig

” Det billede jeg har er en tolk, som kan være svært at finde og veje det op mod en automatisk oversættelse ved hjælp af en algoritme. Det svarer lidt til de gode gamle dage, hvor vi skulle ned i banken og betale regninger eller på et postkontor. I dag er det noget vi gør online. Man går fra noget analogt til noget digitalt. Vi undgår at skulle aftale et tidspunkt for møde med en bankrådgiver eller vi slipper for at stå i kø på posthuset for at betale et girokort. Lad os få flere AI-værktøjer til at tolke.

AI-professor Stephen Alstrup, Københavns Universitet

Det kan der ikke være nogen diskussion om. Det spidder Draghi i sin rapport, og det er en meget relevant kritik. Politikerne har i årtier snakket om alle de problemer, der er med sociale medier og Facebook. Og hvor trist det er for de unge mennesker, som har et overforbrug. Det er et kæmpe problem at de unge mennesker lider under det her med overforbrug af sociale medier”.

”Politikerne går så ind og laver reguleringer – f.eks. Digital Services Act. Men disse reguleringer rammer almindelige virksomheder, kommuner og læger. Det rammer en masse mennesker, der gør noget godt for andre mennesker. Men det rammer ikke Bigtech – altså udbyderne af de sociale medier og det løser ikke de unge menneskers problemer. Draghi-rapporten er meget klar på det punkt. Lovreguleringerne har ikke løst problemerne i EU, men de har lavet nogle gigantiske benspænd for Europa, og vi kommer til at være fattigere, da vi kan ikke innovere, mens lovgivningen bliver implementeret. Det skete, da man indførte GDPR i 2018. Det skete med Digital Services Act i 2022. Europa var låst i et år. Det kommer til at ske med den nye AI Act, der går i gang 1. februar 2025.”

Alstrups drøm

Draghi rapporten viser, at der er en erkendelse blandt politikere og embedsmænd, at den regulerende dagsorden med forordninger og irektiver på data og infrastruktur gør det svært at bruge teknologier med innovation for virksomhederne.

”Det er virkelig svært at starte nye virksomheder og innovere, mens lovgivningen bliver implementeret. Og vi skulle gerne i gang med AI for ikke at komme yderligere bagud. Men hvis ikke virksomheder og kommuner ved hvad man må – fordi vi skal overholde alle reguleringer, så stopper maskinen. Danmark har hele tiden været duksedrenge i EU med at implementere EU-lovgivningen først. Min drøm er, at Danmark med den nye AI Act lægger sig på hjul af andre lande i stedet for at komme først”.

”Det absurde er, at da dagsordenen på IT-områderne er forkert, skal vi måske til at spole reguleringer baglæns. Samtidig har EU igangsat implementeringsmaskinen for AI Act, der ruller forlæns. Min store drøm er, at Danmark bliver afventende i stedet for at være først i EU. Vi vil implementere noget uhensigtsmæssigt, hvis vi går i gang nu,” siger Stephen Alstrup

BLIV ISO 27001 COMPLIANT MED ET KURSUS I INFORMATIONSSIKKERHED

Kommunal service er sårbar over for cybertrusler og -kriminalitet. Kommunerne leverer hver dag service og velfærdsydelser til borgere og virksomheder, og alle opgaver er digitalt understøttede og sammenkoblede.

Ved at leve op til kravene i ISO 27001 standarden for informationssikkerhed får I et effektivt værn mod cybertrusler og -kriminalitet. Med et PECB-certificeret kursus i ISO 27001 får I viden og værktøjer til at kickstarte og komme i mål med sikkerhedsarbejdet. DNV tilbyder PECB-certificerede Foundation, Lead Implementer og Lead Auditor kurser.

Book dit kursus i dag og bliv ISO 27001 compliant!

På kurserne underviser ISO 27001- ekspert Anders Linde, som i mere end 12 år har arbejdet med anvendelse og implementering af standarder for informationssikkerhed.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Foundation (PECB-certificeret)

Kurset giver en grundlæggende forståelse for informationssikkerhed og hvordan man implementerer og administrerer et ledelsessystem for informationssikkerhed.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Lead Implementer (PECB-certificeret)

Kurset gør dig klar til en effektiv implementering af et ledelsessystem for informationssikkerhed. Du får en omfattende forståelse af best-practice for et ISMS og en ramme for dets løbende styring og forbedring.

Scan QR-koden
og se datoer

ISO 27001 Lead Auditor (PECB-certificeret)

Kurset giver dig viden og færdigheder til at planlægge og udføre effektive interne og eksterne audits af ledelsessystemet for informationssikkerhed i overensstemmelse med ISO 19011 og ISO/IEC 17021-1.

Se alle kurser i informationssikkerhed: www.dnv.dk/cyber

Har du brug for hjælp?

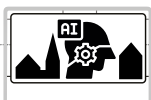
Vi hjælper dig gerne med at afgøre, hvad der er det rigtige kursus for dig selv eller din virksomhed. Kontakt os for en afklarende samtale.

Birgit Lund Nielsen
Training Manager

trainingbadk@dnv.com
Tel: +45 3945 7093

Kommunale ledere skal gribe AI-tøjlerne og styre igennem problemerne

Formanden for Dansk IT's udvalg for IT i det offentlige, Ejvind Jørgensen, efterlyser, at cheferne i det offentlige tager ansvar for at skabe et manøvrerum for brug af kunstig intelligens. Det går ikke at overlade opgaven til menige medarbejdere og konsulenter.

Kommunerne må ikke blive for defensive i deres tilgang til kunstig intelligens (AI) af frygt for at komme til at gøre noget forkert eller ulovligt. I stedet skal de kommunale chefer være meget tættere på AI-beslutningerne, når rammerne for brug af kunstig intelligens skal defineres. Ejvind Jørgensen, finansdirektør i cBrain og leder af interesseorganisationen Dansk IT's udvalg for IT i den offentlige sektor, opfordrer dem til "at gribe rattet, slække på håndbremsen og styre igennem problemerne". Han frygter, at AI-processerne ellers vil trække for længe ud, ligesom det skete ved implementeringen af GDPR-reglerne i 2018, hvor kommunerne hyrede en masse rådgivere og dyre advokater for at være sikre på at have loven på deres side.

"Men jura omkring GDPR og AI er ikke en eksakt videnskab. I de processer i kommunerne, hvor lovgivningen og spillerummet for AI fastlægges, skal der være kommunale ledere til stede som tør anlægge et strategisk blik på tingene," siger Ejvind Jørgensen til Magasinet KITA. I modsat fald frygter han, at kommunerne indskrænker deres handlingsrum inden for AI for meget.

AI-implementeringen må ikke minde for meget om GDPR-implemente-

ringen, hvor der var mere fokus på at "gøre de rigtige ting, i stedet for at gøre tingene rigtigt".

Ikke nok at arbejde indenfor murene

Derfor bør kommunerne heller ikke efter Ejvind Jørgensens opfattelse indskrænke sig til at eksperimentere med AI "indenfor murene" – d.v.s. indenfor fagområder, hvor man ikke løber ind i GDPR-regler eller andre restriktioner.

Det har Eik Møller, nuværende kommunaldirektør i Odense kommune og indtil for nylig formand for kommunaldirektørernes forening, ellers rådet kommunerne til.

I oktober 2024 sagde han, at det i vidt omfang kunne være skønne spildte kræfter at udarbejde omfattende strategier for anvendelsen af AI i kommunerne før lovgivningsrammerne for brug af AI i borgernære relationer er på plads. Han tilføjede, at det i mellemtiden gav mest mening i forhold til tid og økonomi at være nysgerrig og eksperimenterende med AI-teknologier i mindre projekter inden for f.eks. administrative opgaveområder, Ejvind Jørgensen: "Der er i praksis intet, der hindrer kommunerne i at lave

” Der er i praksis intet, der hindrer kommunerne i at lave beslutningsstøtte-systemer, der gør sagsbehandlerne mere effektive. Man skal blot sørge for, at det i sidste ende er sagsbehandlerne, der har afgørelsen i en sag.

Ejvind Jørgensen, formand for Dansk IT's udvalg for IT i den offentlige sektor

beslutningsstøtte-systemer, der gør sagsbehandlerne mere effektive. Man skal blot sørge for, at det i sidste ende er sagsbehandlerne, der har afgørelsen i en sag. Nok opererer Microsofts co-pilot eller ChatGPT i skyen, men det er i dag muligt at udvikle sprogmodeller, der opererer i lukkede systemer, som vil være til stor hjælp for kommunernes medarbejdere. Alle kommunerne behøver selvfølgelig ikke udvikle deres egen lokale sprogmodel, men man kan i fællesskab finde leverandører, der udvikler dem – evt. med assistance fra KOMBIT,” siger Ejvind Jørgensen.

Han peger også på områder som miljø-lovgivning og kommunal-planlægning og veje, hvor der sjældent indgår personfølsomme oplysninger.

Som eksempel på, hvor der er behov for at kommunale ledere tager styringen, nævner han de AI-assesments (vurderinger red.), som nu efter krav fra EU skal foretages ved planlægningen af AI-løsninger for at undgå, at de strider mod lovgivning eller er skadelige på anden vis.

I en af disse vurderinger har Ejvind Jørgensen selv oplevet, hvordan yngste jurist hos en rådgiver fik lov til at styre arbejdet i en offentlig styrelse, kun assisteret af en studentermedhjælper

“De to ledte os gennem et endeløst spørgeskema, hvor der blev dvælet længe ved selv de mest elementære spørgsmål. Dog uden at det førte til relevante konklusioner. Til gengæld var der talrige opfordringer undervejs til at holde flere møder,” fortæller han.

Ny måde for digitalisering

Generelt mener Ejvind Jørgensen, at vi i Danmark bliver nødt til at tilgå digitaliseringen og AI på en ny måde.

Han peger på, at vi skal regulere mindre og være smidige i den måde vi implementerer EU-regler på – både den nye AI-act og NIS 2.

“Jeg arbejder i flere lande, hvor jeg har mulighed for at sammenholde den måde vi implementerer EU-regler på i Danmark med praksis andre steder. Det er mit klare indtryk, at vi på den danske måde ind i mellem spænder ben for os selv, selvom jeg som samfundsborger og dansker naturligvis ønsker ordentlighed og retssikkerhed. Vi skal stoppe med at være duksedrengene i EU,” forklarer Ejvind Jørgensen.

Han nævner som eksempel EU-s udbudsregler, hvor graden af kompleksitet i opgaven bestemmer om en opgave skal i udbud.

“Her er der adskillige lande, der er bedre til at udnytte undtagelsesbetingelserne end vi er det i Danmark”.

I Dansk IT-regi arbejder Ejvind Jørgensen på at få nedsat en tænketank, der skal finde veje til at gøre op med den overdrevne regulering på AI-området.

“Vi skal også være mere afventende med at implementere reglerne, så vi ikke kun får alle de uhensigtsmæssige reguleringer med”

Han peger på, at det tidligere er lykkedes at finde veje til at få digitaliseringen til at glide i et sådant omfang, at Danmark for fjerde år i træk er kåret som det land i verden, som har den mest digitaliserede offentlige sektor.

“Den nye AI-teknologi er så slagkraftig og rummer så store muligheder indenfor den offentlige sektor, at vi nødvendigvis må finde veje til at få den taget i anvendelse til gavn for borgerne”, slutter han.

Sådan vil **AI**-agenter ændre det offentlige i 2025

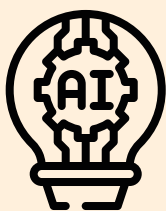
Der er ikke så meget tvivl om, hvad der bliver det helt store i 2025 indenfor AI - de såkaldte agenter. Det kommer også til at gælde indenfor det offentlige Danmark, så hvis I endnu ikke har sat jer ind i området, så er det på tide at få det gjort.

Allerede i foråret 2025 forventes OpenAI, der står bag ChatGPT at lancere deres agent "Operator". Den bliver den første af mange agenter, som vil kunne styre computere og udføre opgaver for os uden menneskelig indblanding.

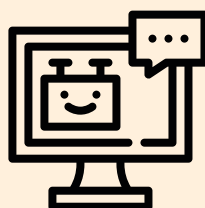
Hvor ChatGPT og andre af de nuværende AI-værktøjer primært leverer svar i form af tekster, billeder, video, så vil agenter som Operator kunne bruge din computer til at udføre arbejde uden, at du skal involveres i det løbende. Den vil kunne navigere på hjemmesider, bruge applikationer, planlægge møder, foretage køb og udføre komplekse opgaver i flere trin.

Som medarbejder i det offentlige vil det i den grad kunne påvirke dit arbejdsliv i 2025. Her er 5 konkrete eksempler:

1. Du kan bruge en AI-agent til at håndtere byggesagsbehandling hurtigere og mere præcist.

I mange kommuner kan det tage måneder at få en byggetilladelse. En AI-agent kan automatisk tjekke ansøgninger for manglende dokumentation, sammenholde med lokalplaner og bygningsreglementer og foreslå godkendelser eller ændringer, så sagsbehandlere kun skal gennemgå komplekse sager manuelt.

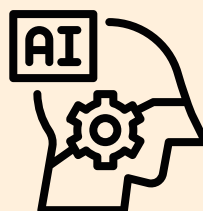

2. Du kan bruge en AI-agent til at forudsige og forebygge skolefravær blandt udsatte børn.

I en række danske kommuner har man testet dataanalyser til at opdage mønstre i skolefravær. En AI-agent kan automatisere denne proces ved at analysere skemaer, transporttid, tidligere fravær og sociale faktorer for at alarmere skoleledelsen tidligt og foreslå tiltag som mentorordninger eller ekstra støtte.

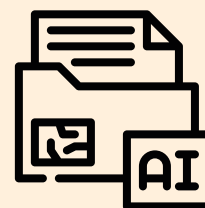
3. Du kan bruge en AI-agent til at forudsige hvornår kommunens veje og kloaker skal vedligeholdes.

I flere kommuner bruger de allerede sensorer til at overvåge vejbelægning. En AI-agent kan kombinere disse data med vejforhold og trafikbelastning for automatisk at forudsige hvornår en vej bør repareres, hvilket kan forhindre dyre skader og forbedre planlægningen.

4. Du kan bruge en AI-agent til at hjælpe udsatte borgere med at søge støtteordninger.

Mange borgere i socialt udsatte positioner får ikke søgt de ydelser, de er berettiget til. En AI-agent kan guide dem gennem ansøgningsprocessen ved at stille spørgsmål og automatisk udfylde formularer baseret på deres situation, hvilket kan øge tilgængeligheden af hjælp.

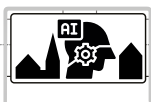

5. Du kan bruge en AI-agent til at reducere madspild i kommunens kantiner og plejehjem.

I min hjemby Aarhus har man arbejdet med at mindske madspild på plejehjem. En AI-agent kan analysere, hvor meget mad der reelt bliver spist, og justere bestillinger baseret på vejrudsigten, beboernes spisevaner og tidligere madspild, så der ikke overproduceres.

- fortsættes på side 34 >>>

Hvornår giver en AI agent mening

Hvor ovenstående var science fiction for få år siden, bliver det virkelighed i 2025, men ligesom med al anden AI skal vi tænke os godt om. Vi har fortsat vores sunde fornuft i behold modsat maskinerne, og fornuftens stemme skal hjælpe os med at vurdere, hvor og hvornår en AI-agent giver mening at bruge.

Mit fokus er altid det jordnære og handlingsorienterede. Derfor er jeg heller ikke interesseret i al hypen om agenterne, men har valgt at fokusere benhårdt på, hvornår de enten kan gøre ting smartere eller bedre, samt hvornår de må forventes at være tidsinvesteringen værd i starten.

På den baggrund har jeg opstillet to scenarier og typer af agenter, som rent faktisk giver mening i hverdagen. Forhåbentlig kan de inspirere jer, når I skal vurdere, hvornår AI-agenter kan skabe værdi hos jer ...

1. Den simple agent

Spørgsmålet, du stiller dig i forhold til brugen af de simple agenter, er: Hvad kan de hjælpe mig med af simple ting i hverdagen? Nu er det jo op til den enkelte, hvad der vurderes som simpelt, men et godt eksempel er mange af de ting, som vi er begyndt at bruge ChatGPT eller Copilot til. De opgaver kan vi nu automatisere med agenter.

Det kunne være at lave mødereferater; forkorte lange tekster; søge efter værktøjer til en given opgave etc.

Alle de opgaver kan du fortsat løse igennem ChatGPT, men med agenten kan du sætte det mere automatiseret op, så den gør det for dig løbende.

Simple agenter sætter du altså til at gøre ellers tidskrævende ting enklere for dig eller afdelingen.

2. Simplexity agenten

Simplexity er et begreb, jeg bruger til at forklare, hvorfor Google fuldstændig udkonkurrerede datidens store søgemaskine AltaVista tilbage ved årtusindskiftet.

Inden Googles indtog brugte de fleste af os AltaVista, selvom den nærmest krævede en videregående uddannelse i søgning for at få glæde af.

AltaVista evnede ikke at gøre kompleksitet simpelt, mens Google formåede at gøre det komplekse simpelt trods kompleks bagvedliggende teknologi.

Simplexity agenter er på samme måde dem, der gør det komplekse simpelt for dig. Det kunne være AI-agenter, der finder mønstre i jeres borgerfeedback for at identificere nye innovations- og servicemuligheder, eller det kunne være en agent, der sorterer alle dine indkommende e-mails og prioriterer dem efter vigtighed.

Kommunernes Digitaliseringstræf 2025

Kommunernes Digitaliseringstræf 2025 løber af stablen den 29. april 2025 på Scandic Falkoner på Frederiksberg. Arrangementet henvender sig til direktører, chefer og ledere fra alle kommunens fagområder samt medarbejdere inden for it, digitalisering og teknologi. Deltagerne får mulighed for at deltage i dialoger og hente inspiration til, hvordan teknologi kan anvendes til at skabe bedre og mere effektive velfærdsløsninger.

Årets program byder på en række inspirerende oplæg og praksisnære sessioner med fokus på, hvordan digitalisering kan understøtte de store reformer inden for blandt andet sundhed, ældrepleje, beskæftigelse, skole og Grøn Trepert. Dette giver deltagerne en unik mulighed for at få ny viden og praktisk inspiration til, hvordan teknologi kan integreres i kommunernes arbejde for at styrke velfærden og håndtere de kommende reformers krav og muligheder.

Formiddagen starter med tre plenumoplæg:

- Christian Harsløf, direktør i KL, giver os indsigt i, hvordan digitalisering kan blive en nøgelfaktor for succes med de mange reformer, der venter forude.

- Caroline Kirk, chef for den digitale taskforce for kunstig intelligens i den offentlige sektor, præsenterer målbilledet for udbredelsen af AI og deler de nyeste udviklinger i arbejdet.
- Professor Vincent F. Hendricks sætter digitalisering i et filosofisk perspektiv og udfordrer os med spørgsmål om, hvordan vi sikrer, at teknologien tjener alle borgere – også de svageste.

Før og efter frokost kan deltagerne vælge mellem en lang række sessioner – ex.:

- Hvordan Næstved Kommune bruger AI-løsningen Teton.ai til værdig og tryk ældrepleje.
- Gladsaxe Kommunes erfaringer med specialiserede AI-assisterter til at navigere i Barnets Lov.
- EU's AI-forordning og hvordan den påvirker arbejdet med kunstig intelligens i kommunerne.

Konference afsluttes med en paneldebat med deltagere af politikere fra Folketinget og fra kommunerne samt et oplæg af digitaliseringsminister Caroline Stage Olsen (M).

FilArkiv

En brugervenlig, digital arkivløsning, der effektivt håndterer arkivering, søgning og visning af scannede og elektroniske dokumenter.

FilArkiv er velegnet til alle typer digitalt materiale såsom

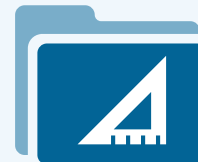
Byggesager

Miljøsager

Aktindsigt

Tegninger

For at styrke selvbetjening og høste digitaliseringsgevinster er det muligt at give borgere og erhvervsliv fri online adgang fra alle platforme til FilArkiv-løsningen.

FilArkiv anvendes af 39 danske kommuner og 3 norske kommuner.

JO INFORMATIK

Digitalt Innovationsforum speeder op for digitaliseringen i Sønderborg Kommune

Digitalt Innovationsforum i Sønderborg Kommune undersøger nye muligheder for at øge digitaliseringsgraden i organisationen.

Det seneste år har en gruppe chefer og ledere fra samtlige forvaltninger i Sønderborg Kommune mødtes i Digitalt Innovationsforum.

Gruppen er sat i verden med et længerevarende strategisk fokus, der skal kigge på digitaliseringsområdet i et 10 års-perspektiv.

Digitalt Innovationsforum består af repræsentanter fra alle kommunens forvaltninger, som alle er frontløbere på deres respektive fagområder, forklarer kommunaldirektør Tim Johnny Hansen.

Digitaliseringskonsulent Tina Hougaard Jørgensen, der også er projektleder for Digitalt Innovationsforum understreger, at det

giver god mening at have alle forvaltninger med ombord, da det skaber synergier og nysgerrighed og øger mulighederne for at udbrede og udnytte teknologierne på tværs af kommunen.

Det har allerede ført til konkrete test på skoleområdet af den digitale app-løsning AktiveAvatars, der er udviklet til at supplere den socialpædagogiske indsats for udviklingshæmmede voksne på væresteder og botilbud i Sønderborg Kommune. Gruppen har også bidraget til generelle temaer som generativ AI i organisationen samt deltaget i en konkret afprøvning af M365 Copilot.

Forummet skal udfordre og sætte spørgsmålstejn ved de nu-

værende administrative rammer, som kan være en begrænsning for innovation og digital udvikling af organisationen, herunder at afdække muligheder, der potentielt set kan skabe radikale ændringer i organisationens praksis, således at digitaliseringspotentialet kan udnyttes fuldt ud.

"I digitalt innovationsforum tager vi ejerskab for digitaliseringen i Sønderborg. Vi kan faktisk bruge hinanden. Måske sidder der nogle kollegaer i en anden forvaltning og har haft nøjagtig det problem, som vi skal til at løse i vores forvaltning. De har måske allerede gjort sig overvejelser eller nogle erfaringer, som vi kan trække på. Det er her digitalt innovationsforum skal være med til at speede op for digitaliseringen i kommunen, siger medlem af Digitalt Innovationsforum, Lene Sloth, Teamleder i Borgerservice, Faglig enhed og IT.

Digitalt Innovationsforum er nysgerrige på at udnytte nye teknologier og lader sig inspirere af andre kommuners succes med at udnytte digitale løsninger.

Lena M.E.A. Fink, Afdelingsleder Lønservice og medlem af Digitalt Innovationsforum fortæller: "Jeg oplever at innovationsforummet sætter gang i nogle tanker og en vidensdeling på tværs af forvaltningerne".

Handlekatalog med strategiske spor

Digitalt Innovationsforum har udarbejdet et handlekatalog med tværgående strategiske spor, der skal sikre øget innovation og yderligere digitalisering og automatisering i organisationen. Hver spor indeholder konkrete digitaliseringsinitiativer og projekter, der kan igangsættes i organisationen over tid i et kort, mellemlangt og langsigtet perspektiv. Initiativerne tilføjes løbende Sønderborg

Kommunes Digitaliseringsportefølje. Handlekataloget er dynamisk og udvides løbende med nye strategiske spor fra forummet. Indtil nu indeholder handlekataloget to spor:

- Spor 1 Digital Borger- og Erhvervs-service
- Spor 2 Teknologitudnyttelse i administrative processer

Intern digitaliseringsmesse

På initiativ fra Digitalt Innovationsforum og Digitaliseringsteamet, blev der i september 2024 afholdt en intern Digitaliseringsmesse i Sønderborg Kommune. Formålet var at sætte spot på digitalisering i organisationen, vise hvilke projekter der allerede er i fuld gang og at blive klogere på hvordan vi kan udnytte og anvende nye teknologier i fremtiden. Messen var åben for alle ledere og medarbejdere i kommunen og bød på en række spændende oplæg om emner som generativ AI, automatisering af administrative arbejdsgange, klimateknologi og velfærdsteknologi. Der var også mulighed for at besøge forskellige stande, både med gode cases med digitale erfaringer internt fra kommunen, og stande med eksterne leverandører.

Det var en stor succes med over 250 deltagere på dagen.

Vi har fået mange positive tilbagemeldinger fra deltagerne som blandt andet siger at "det var inspirerende dag", "en dag der skabte både en nysgerrighed og åbenhed for at turde tænke stort og bruge sin fantasi" og "en øjenåbner for alle de digitale muligheder".

Nu er DIGIT version 2.0 i luften med ni kommuner om bord

DIGIT – Digitaliseringsforening Sjælland – har på en ekstraordinær generalforsamling den 28. januar 2025 besluttet at fortsætte i en ny udgave – Version 2.0 med ni kommuner om bord. I maj måned 2024 valgte de to største kommuner på Sjælland, Roskilde og Næstved at melde sig ud af DIGIT. Så i stedet for de 11 kommuner blev der ni tilbage.

I den mellemliggende periode fra maj 2024 til januar 2025 har kommunaldirektørerne og it-cheferne og de relevante medarbejdere haft drøftelser om foreningens fremtid. Den ekstraordinære generalforsamling i slutningen af januar traf beslutningen i enighed.

”Vi står på et rigtigt godt fundament. Der er enstemmig opbakning til, at DIGIT skal fortsætte. Kommunaldirektørerne drøftede et oplæg til fire faglige pejlemærker, vi havde udarbejdet til dem,” siger direktør i DIGIT, Kirsten V. Jensen, Slagelse Kommune.

De fire faglige pejlemærker er særlige indsatsområder, som foreningen prioriterer. Og udover at de ni tilbageværende kommuner bakker op om foreningen, bakker de også op om de faglige pejlemærker, som alle kommuner har bidraget til.

Fire pejlemærker

Det første pejlemærke er sikkerhedsdagsordenen. Her vil foreningen løfte dagsordenen om cybersikkerhed i fællesskab.

Det andet pejlemærke er at ”vi skal konsolidere brugen af de eksisterende IT-systemer og teknologier, vi allerede har indkøbt sammen. Det betyder også, at når et system skal i genudbud, så laver vi selvfølgelig også det i fællesskab,” siger Kirsten V. Jensen.

Det tredje pejlemærke er ”at accelerere brugen af nye teknologier”.

”Lige nu kigger vi meget på AI, men det kan også være andre teknologier, som vi har brug for ret hurtigt i alle ni kommuner at få et overblik over. Vi har også talt om, at vi vil lave fælles rammer for anvendelsen af AI i fællesskabet, så alle kommuner i DIGIT griber det an på samme måde,” siger Kirsten V. Jensen.

Det fjerde pejlemærke siger, at ”vi skal understøtte digitalisering gennem kapacitetsopbygning og kompetencer. Det er jo et pejlemærke som egentlig godt kan indgå lidt i de andre, men der har i arbejdsgrupperne været

bemærkninger om, at der er behov for ”kapacitetsopbygning”.

Kirsten V. Jensen: ”Både fagligt og hvordan arbejder vi struktureret med data og med digital ledelse. Det er temaer inden for kapacitetsopbygning – og hvad vil det sige at være datadrevet?”

”Vi har i 2022 købt et SSO (social – sundhed, omsorg) system af KMD. Men det kunne for eksempel være, at vi som en del af SSO-systemet arbejder med at lave et fælles virtuelt onboarding forløb, som alle kommuner kan anvende. Vi kunne lave et fælles forløb om ledelse og AI. Vi kunne sætte et udviklingsprojekt i gang, der handler om, hvordan arbejder vi fælles og struktureret med vores data”.

Kirsten V. Jensen mener, DIGIT står på et godt fundament med de ni kommuner. Roskilde og Næstved er udtrådt på en god måde ifølge vedtægterne. I foråret 2025 skal DIGIT afklare hvordan de organiserer sig og de vil udvikle en ny projektmodel.

Ny bestyrelsesformand er kommunaldirektør Jan Thomsen, Kalundborg Kommune.

” Lige nu kigger vi meget på AI, men det kan også være andre teknologier, som vi har brug for ret hurtigt i alle ni kommuner at få et overblik over. Vi har også talt om, at vi vil lave fælles rammer for anvendelsen af AI i fællesskabet, så alle kommuner i DIGIT griber det an på samme måde.

Kirsten V. Jensen.

FAKTA

De ni kommuner i DIGIT: Greve, Guldborgsund, Holbæk, Kalundborg, Køge, Lejre, Ringsted, Slagelse, Vordingborg

SKI sender Microsoft aftale i udbud

SKI har netop offentliggjort udbudsmaterialet for den fælleskommunale aftale 50.49 Standardsoftware - også kendt som Microsoft aftalen. Den kommende fælleskommunale aftale 50.49 træder i kraft til april, og giver 96 tilsluttede kommuner og syv forsynings-selskaber mulighed for at købe softwarelicenser, der er kompatible med eksisterende it-systemer, til konkurrencedygtige priser. Nu er udbudsmaterialet offentliggjort, og interesserede virksomheder kan byde ind på den kommende aftale.

“Vi har gjort et grundigt forarbejde sammen med de offentlige organisationer, da deres forskellige behov har mange indbyggede kompleksiteter. En omfattende kortlægning heraf er central for at kunne opnå konkurrencedygtige priser i et marked med begrænset konkurrence,” siger Rasmus Lund Kongsgaard, markedsdirektør i SKI.

Aftalen tildeles en leverandør og forventes at træde i kraft den 1. april 2025.

Den nye aftale er designet til at matche kommunernes behov ved at tilbyde licenser i form af standardsoftware, som er kompatibelt med deres eksisterende it-miljø, og som falder inden for 14 forskellige funktionelle områder, herunder applikationsinfrastruktur, kundefølgning, projektstyring, e-mail og forfatterskab, indholdstjenester, it-drift, operativsystemer, sikkerhed og datastyring.

Med aftalen sikrer SKI, at de tilsluttede organisationer undgår såkaldt overlicensering og får mest muligt ud af budgettet.

SBSYS giver Netcompany og Dafolo fire år mere

Brugerklubben SBSYS har netop afsluttet EU-udbudsrunderne om Brugerklubbens indkøbsaftaler for de kommende fire år. Rammeaftalerne er delt i to. SBSYS- og SBSIP-rammeaftalen, som tilsammen udgør grundlaget for videreudvikling, vedligehold, support og drift af Brugerklubbens løsninger.

SBSYS-rammeaftalen er ESDH-løsningen med fagmoduler, og der er genvælg til Netcompany. Aftalen er estimeret til en samlet værdi på 45–70 mio. kr. SBSIP-rammeaftalen, der dækker integrationsplatformen og de web-baserede brugergrænseflader, er Dafolo, som også leverede denne aftale i den forrige periode. SBSIP-rammeaftalen er estimeret til en værdi af 85–110 mio. kr.

Så de to aftaler løber op imellem 130 mio. kr. til 180 mio. kr. De nye aftaler er trådt i kraft den 1. december 2024 og indebærer fortsat et tæt samarbejde mellem Brugerklubben SBSYS og de to leverandører. Aftalerne samler udviklings-, vedligehold- og supportaktiviteter under klare SLA'er og gensidige forpligtelser til gavn for Brugerklubbens 43 medlemmer. Der er to regioner og 41 kommuner som medlemmer.

Bent Højlund, formand for Forretningsledelsen i Brugerklubben SBSYS og Chef for IT & Digitalisering i Randers Kommune, udtaler:

“Vi ser frem til endnu et spændende samarbejde med Netcompany og Dafolo i de næste fire år. Begge leverandører har tidligere vist stor

forståelse for Brugerklubbens behov og unikke samarbejdsmodel, og vi er overbeviste om, at de vil fortsætte med at levere innovative og værdiskabende løsninger for vores medlemmer.”

SKI HJÆLPER DIG TIL SIKRE INDKØB

It-sikkerhed er ikke længere et tilvalg – det er en nødvendighed. Når du køber it-løsninger via SKI's aftaler, får du:

- Et **relevant grundniveau af sikkerhed**, der tager højde for lovgivning som NIS2 og GDPR, og er tilpasset den enkelte aftale.
- Mulighed for at vælge blandt en række **sikkerhedsprodukter og -løsninger**, der matcher din organisations behov.
- Hjælp til at **stille de rette sikkerhedskrav** til leverandørerne.

Besøg ski.dk/sikkerhed eller scan QR-koden for mere information.

Kontakt

Arne Sahlberg
Chefkonsulent
T - 22 59 25 07
E - asa@ski.dk

Annette Kirstine Skov Pedersen
Chefkonsulent
T - 22 10 81 39
E - asp@ski.dk

Jesper Ladegaard
Chefkonsulent
T - 52 11 97 79
E - jla@ski.dk